

**HIIU MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2020. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Kärdla 2020

Sisukord

1. Põhilised tegevussuunad	4
1.1 Koroonaviiruse mõju	5
1.1.1 Esimene laine	5
1.1.2 Teine laine	8
2. Juhtimine	9
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud	9
2.2 Eelarve	10
2.3 Projektid	11
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	12
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	13
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	17
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	18
2.4.4 Erialahariduse omandamine	18
2.4.5 Töötajate tunnustamine	18
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	18
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	19
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas	19
3. Kogude komplekteerimine ja töötlemine	19
3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)	19
3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)	20
3.1.2 Perioodika komplekteerimine	21
3.2 Inventuurid, mahakandmised	21
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused	22
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	22
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused	22
4.3 RVL teenindus	25
4.4 Laste- ja noorteteenindus	26
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	26
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine	26
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	26
4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused	28
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	29
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	30
4.6.1 kohalikul tasandil	30
4.6.2 riiklikul tasandil	32
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil	32
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	32

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded	33
4.9 Andmebaasid	33
5. 2021. aasta tegevused	34
LISA 1. Personali koolitus	36
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	36
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid	36
LISA 4. Laste ja noorteüritused	37
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine	43

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.19)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Teeninduspunktide arv	Kokku
Hiiu	9485	1	7	1	3	11

1. Põhilised tegevussuunad

1. jaanuarist 2020 lahutati Hiiu Valla Raamatukogu ja tegevust alustasid kaks eraldiseisvat raamatukogu: Kärkla Linnaraamatukogu ja Kõrgessaare raamatukogu. Kärkla Linnaraamatukogu jäi eelmise raamatukogu õigusjärglaseks ja jätkas sama registrikoodiga.

Aasta alguses esitas Kärkla Linnaraamatukogu **projekti “Hiiumaa raamatukogutöötajate koolitusprojekt”** Raamatukogude arendusprogrammi, et saada rahastust maakondlikele koolitustele. Rahastus saadi 100%. See koolitusprojekt oli üles ehitatud silmas pidades raamatukoguhoidjate kutsestandardis ettenähtud kompetentse. Projekti raames viidi läbi 1. Visioonipäev, kus kaardistati koos teenusedisaineri Agnes Pulgaga sihtgrupid, kelleni taheti 2020.a jõuda. 2. toimus Märkt Treieri koolitus sihtgrupile sihitud sõnumi koostamisest ja liftikõnest. Koolituse eesmärgiks oli suurendada töötajate oskust kirjutada sõnumeid nii, et need kõnetavad määratud sihtgruppi ehk lugejaid. 3. Priit Kuuskme koolitus ajajuhtimisest õpetas aja efektiivset kasutamist koos praktiliste nippidega. 4. Sügisel tehti erialane õppereis Pärnu keskraamatukogusse ja Läänemaa keskraamatukogusse. Eesmärgiks oli kahe maakonna rahvaraamatukogude vahelise koostöö loomine arendustegevusena. 5. Rene Tendermann Päikese Kirjastusest (Rahva Raamat) käis tegemas ülevaadet kaasaegsest kirjandusest. Ning 6. viimasena toimus psühholoog Iris Degtjovi poolt stressi ja enesejuhtimise koolitus, kus kaardistati stressiohtlikud olukorrad ja pingeallikad töökohas jms.

Projekti läbiviimisel oli uuenduslik see, et kaks koolitust sai teha koostöös Hiiumaa Arenduskeskusega ja seetõttu avastada vahva kohalik organisatsioon, kellega plaanitakse teha koostööd ka 2021.

2020 algatas Kärkla Linnaraamatukogu Hiiumaa vallavalitsuse ettepanekul raamatukogude **valdkondliku arengukava**, kus osalesid kõik raamatukogude töötajad. Arengukava valmis aasta jooksul, detsembris läks maakonnaraamatukogu nõukogule ülevaatamiseks, kust see tuli tagasi kergemate ettepanekutega parandusteks. 2021 peaks see jõudma volikogu ette.

Maakonnaraamatukogu osales **kolmes rahvusvahelises projektis**, kus ühel (My Green ID) projektil toimus veebruaris kontaktkoosolek Turus ja ülejäänud tegevused videosilla ühendusel. Teisel projektil (Uued võimalused maakonnaraamatukogu töös) sai arendusspetsialist osaleda koolitusel Küprosel ja teised koolitused lükkusid 2021.a.

Kolmandal (Cultural Heritage for the Future) toimus aasta jooksul üks koosolek suvel Vilniuses ning teised tegevused lükati 2021. aastaks. Selle projekti suurim võit oli see, et Kärkla Linnaraamatukogu sai raha **koduloolise veebilehe** loomiseks raamatukogu juurde. See tehakse avalikuks maikuus toimuval kodulookonverentsil, kui tähistatakse ühtlasi ka 150 aastat raamatukogu Kärklas.

2020. aastal vahetati Kärkla Linnaraamatukogul ära **välisuks** ja raamatukogu **siseuks**. Need vastavad kõrgendatud tuleohutusnõuetele ja on ühtlasi olulised maakonnaraamatukogu avatud raamatukogu funktsiooni kasutusele võtmiseks. Üles pandi ka **turvaväravad**. 2021. aasta alguses need turvaväravad seadistatakse ning luuakse elektrooniline sisenemine. Samuti paigaldatakse turvakaamerad.

Maakonnas leidsid suuremad muutused aset Kõrgessaare ja Hellamaa raamatukogudes. Kõrgessaare raamatukogus sai märkimisväärseks, et peale 5 aastat ühendatud Hiiu Valla Raamatukoguga sai Kõrgessaare Raamatukogu uue registrinumbri ja Kõrgessaare Osavalla Valitsuse hallatavaks asutuseks. Kõrgessaare raamatukogu koosseisu kuulub nüüd Lauka haruraamatukogu ja Kõpu teeninduspunkt. Võeti vastu uus põhimäärus ja kinnitati viieliikmeline raamatukogu nõukogu.

Hellamaa raamatukogus läks pensionile 40 aastat raamatukogu juhtinud Maili Eller. Kuna raamatukogu kasutajate arv on väike (2020.a. 100 inimest) otsustati vähendada raamatukogu lahtiolekuaegu. Raamatukogu juhib nüüd 0,25 koormusega Palade raamatukogu direktor Ene Vannas. Kasutajad on muudatused raamatukogu töös omaks võtnud. Üldiselt ollakse rahul, et teenus piirkonnas säilis. Eakate käsitööring jätkab endiselt Maili Elleri eestvedamisel.

Kõikides maakonna raamatukogudes jätkati 2020. aastal tavapäraselt, sõltumata digikultuuriaastast, arvuti individuaalkoolituste läbiviimistega, kus õpetati dokumente digiallkirjastama, kasutama erinevaid andmebaase ja kommunikatsioonikanaleid. Tavapärasest rohkem põimiti teistesse koolitustesse sisse digiteemasid ja digikultuuri (nt digiseadmete kaante meisterdamine maakonnaraamatukogus).

Rahvusraamatukogu ja Tallinna Keskraamatukogu olid varasügisel tulemas suure digiprogrammiga Kärklasse, kuid koroonateise laine hirmus see programm tühistati.

1.1 Koroonaviiruse mõju

1.1.1 Esimene laine

2020. aasta märtsis alanud COVID-19 viiruse esimene laine oli kõigi jaoks ootamatu, kuid olukorraga tuli kohaneda.

Täielikult ei suletud esimese laine ajal mitte ühtegi raamatukogu Hiiu maakonnas.

Alguses jagati tööaeg nii, et kes sai teha kaugtööd, see lühikest aega ka tegi. Raamatukogudes täideti 2+2 nõuet, lugemissaalides vähendati laudade ja toolide arvu.

Esimese laine ajal, kui Kärkla raamatukogu oli külastajatele füüsiliselt suletud (alates 18. märtsist kuni 30. aprillini), toimus vaid kontaktivaba laenus. Ei pakutud paljundamist,

printimise ega AIP teenuseid. Lugejad said helistada või saata emaili oma lugemissoovidega, töötajad komplekteerisid tellimused ja viisid raamatud esimesele korrusele välisukse juurde, kuhu eelnevalt oli viidud laud. Raamatud olid pakitud ja nimed peal. Nii said õiged inimesed oma raamatud kätte. Tagastada sai raamatud tagastuskasti. Tagastatud raamatuid hoiti enne uuesti väljaandmist 3 ööpäeva karantiinis. Lugejatel oli võimalus kasutada ka koduteenindust, kuid seda teenust kasutati harva. Eriolukorra ajal, kui külastajaid sisse ei lubatud, tehti hulgaliselt sisetöid, nende hulgas ka inventuuri.

Uue teenusena peale eriolukorra lõppu, kui taas ukсед avati, säilis kontaktivaba laenutuse võimalus.

Raamatukogude varustatus maskide ja desovahenditega sõltus osavallast. Väiksemad kohad said vahendeid osavalla valitsusest, Kärddla Linnaraamatukogu pidi need ise otsima. Alguses oli väga keeruline, kuna maske müügil polnud. Desovahenditega oli lihtsam, kuid sellega oleks siiski pidanud tegelema osavallavalitsus ja kõik asutusi varustama. Kuna raamatukogus toimus ainult kontaktivaba laenutus, siis lugejatega kokku ei puutunud. Töötajad tööl olles maski ega visiiri ei kandnud. Neid hakati kasutama sügisel, kui tuli teine laine. Siis pandi külastajate jaoks info üles, et palutakse kanda maski. Sissepääsu ja AIP arvutite juurde pandi valmis desovahendid.

Virtuaalüritusi ja -koolitusi kasutajatele ei korraldatud, kuna internetist võis neid palju leida. Küll aga jagati raamatukogu Facebooki lehel „Juturiiuli“ juba ettelõetud ja salvestatud järjejutte. Eriolukorra ajal tehti maakonna raamatukogude vahel Messengeri vahendusel koosolek, kus räägiti toimetulekust koroonaja ajal. See koosolek andis tuge ka edaspidi videosilla vahendusel koosolekute korraldamisteks. Pärast esimest lainet soetas maakonnaraamatukogu kaks uut tagastuskasti (enne oli üks), mis tagab raamatukogu lähiaastate vajaduse.

Kärddla osavallas pidid asutused kärpima eelarveid 10%, nii ka raamatukogu. Õnneks palgad ei kannatanud.

Alates 18. märtsist kuni 30. aprillini, kui riigis oli kehtestatud eriolukord, oli Kõrgessaare raamatukogu külastajatele avatud vaid 20h nädalas, Lauka haruraamatukogu 12h ja Kõpu teeninduspunkt 4h nädalas. Sel ajal jätkus tavapärane laenutustöö, tehti koopiaid, pakuti printimisteenust, AIP kasutamine oli lubatud. Küll aga kohapeal lugemist oli harva ning ära jäid nii täiskasvanute kui ka lasteaijalaste üritused. Märnatavalt suurenes koduteeninduse kasutajate arv, samuti raamatupakkide vahetamine raamatukoguhoidja ja lugeja vahel väljaspool raamatukogu.

Ülejäänud tööajast, kui lugejatele oli raamatukogu suletud, tehti sisetöid – paigutati raamatukogu saalis riuleid ümber, kahe vabatahtliku abiga korraldati käsitööajakirjade kogu ning tehti teisi vajalikke töid, milleks tavaliselt kunagi aega ei jää. Samuti võeti telefoni teel vastu koduteeninduse tellimusi. Desinfitseerimisvahendit algul nappis, kuid saadi hakkama. Osavalla valitsus varustas maskidega. Eelarves kärpeid ei tehtud, hoopis riigieelarvest eraldati 287€ lisaks.

Käina raamatukogu oli esimese koroonaviiruse laine ajal lugejatele avatud, kuid kehtestati mitmed piirangud: keelatud oli lugemissaalis (kohapeal) lugeda, raamatukogus pikemalt aega veeta ja koguneda, arvutit sai kasutada äärmisel vajadusel. Märtsi lõpust kuni maikuu lõpuni

lühendati raamatukogu lahtioleku päevi 6-lt päevalt 5-le – laupäeviti ja pühapäeviti oli raamatukogu suletud. Töötajad kandsid kogu tööpäeva raamatukogus maske ja kummikindaid. Maske kandsid ainult üksikud külastajad. Külastajad desinfitseerisid osaliselt käsi (nõuet ei olnud), töötajad desinfitseerisid ja pesid käsi (kaitsekindaid) tihti ning kõik raamatukogus viibijad hoidsid omavahel distantsi. Iga päev puhastati desinfitseerimisvahendiga kõik tööpinnad, ukselingid jm. Palju lisatööd tekkis raamatute tagastamisega – teavikuid hoiti enne järgmist laenutust kaks ööpäeva karantiinis. Lugejad täitsid kõiki nõudeid, sest esimese ja leebema laine korral ei olnud nakatumise info ja haiguse kulg veel päris selge ning paanika oli suur, eriti eakate hulgas. Tekkis nõudlus kontaktivabale laenutusele ja ajutiselt suurenes koduteenindust vajavate lugejate hulk. Arvuti kasutamise aeg lepiti eelnevalt telefoni teel kokku. Tagastuskast oli raamatukogul juba eelnevalt olemas, kuhu sai raamatud ööpäevaringselt tagastada, tagastuskasti tuli tühjendada mitu korda päevas. Raamatukogu ei olnud selleks kõigeeks valmis. Maske ja desinfitseerimisvahendeid ei olnud saada, ühekordset maski kandsid töötajad paar päeva. Kontaktivaba laenutuse puhul tuli olla leidlik, küll tuli raamatud panna lugejale postkasti, jätta trepile või raamatukogu ukse taha. Palju helistati ette ja sooviti, et raamatupakk kindlaks kellajaks raamatukokku valmis pandaks. Raamatukogu ukse taha paigaldati laud, kuhu soovi korral nimelised raamatupakid jäeti. Raamatukogu telefonile ja isiklikule telefonile helistati tihti, sooviti infot raamatukogu lahtiolekuaegade, piirangute, teenuste ja raamatute saadavuse kohta. Palju kirjutati ka Messengeri sõnumitesse. Sotsiaalmeedias ringles palju segast- ja valeinfot. Lugejatel oli hirm, et raamatukogud suletakse ja laenutasid korraga palju raamatuid. Kuna liikumiskiirangute tõttu pidid inimesed kodus viibima, suurendas see teavikute kojulaenutust. Kohal laenutuste arv oli kevadel olematu. Märtsikuu keskpaigast kuni kooliaasta lõpuni kehtisid lastele ja noortele liikumiskiirangud. Laste külastused ja laenutused vähenesid märgatavalt. Lapsed lugesid ainult kohustuslikku kirjandust ja väikestele lastele viisid raamatuid lapsevanemad. Tuli ära jätta kõik laste teematunnid ja üritused. Mõned korrad tuli õppetööks vajalikku infot ja allikaid telefoni teel ette lugeda ja mõnel korral e-postile saata. Mitmed üritused ja planeeritud tegevused raamatukogus tuli ära jätta, esinejatele ära öelda, pikemalt plaane ette teha ei olnud mõistlik. Eelarvet tuli kärpida 6%.

Positiivne oli esimese laine ajal see, et koolitused, koosolekud ja erinevaid kohtumised hakkasid toimuma veebis, seega sai osaleda koolitustel ja loengutel, mis algasid hommikul vara, õhtupoole, kehtisid lühikest aega või toimusid erinevates paikades üle Eesti. Paljudele ei oleks olnud võimalik ega otstarbeks Hiiumaalt kohale sõita. Sellega hoidis kokku sõidule kuluvat aega ja sõidukulusid.

Palade raamatukogus jätkus töö tavapärasel viisil. Raamatukogu ei suletud, soovijatele pakuti koduteeninduse võimalust. Jäeti ära planeeritud üritused. Kontaktivabaks laenutamiseks paigaldati laenutuskapp. Kasutusele võeti käte desinfitseerimise dosaator. Maskikandmise kohtustust ei kehtestatud.

Hellamaa raamatukogu oli avatud, kuid samas pakuti ka kontaktivaba laenutust. Kasutusele võeti laenutuskapp. Vajadusel osutati koduteenindust. Eakate käsitööring peatas tegevuse.

Paigaldati käte desinfitseerimisvahendi dosaator. Maskikandmise kohustust kasutajatele esimese laine ajal ei kehtestatud.

Suuremõisa raamatukogu töötas esimese laine ajal tavapäraselt kuni 31. märtsini, mil algas remont. Remont kestis 27. aprillini. Sel ajal oli raamatukogu suletud, kuid teenust osutati ikka. Lugejad said helistamise või e-kirja teel tellida raamatuid ja vastavalt kokkuleppele toimus kontaktivaba laenutamine. Mais sai raamatukogu endale laenutus-tagastuskapi. Seinale paigaldati desoaine dosaator. Maskikandmise kohustust esimese laine ajal ei olnud. Peale remonti alates 27. aprillist oli raamatukogu taas tavapäraselt avatud. Eelarves tuli leida 10% kokkuhoidu. Seega vähenes raamatute ja perioodika raha, samuti ka puhkuse asendaja tasu, mistõttu oli raamatukogu ka puhkuse ajal suletud.

Emmaste raamatukogu jäi avatuks, jätkus tavapärase töö, kuid laupäeviti oli raamatukogu suletud. Enam kasutati kontaktivaba laenutust viisil, et raamatud pandi tagastuskasti ja lugeja võttis sealt. Palju kasutati võimalust koduteeninduseks. Raamatud viidi lugejatele koju postkasti või trepile. Leisu laenutuspunkti lugejatele viidi raamatud koju või lepiti kokku aeg värskes õhus raamatute vahetuseks. Raamatukogu esikusse pandi tool, kuhu said lugejad oma tagastatud raamatud jätta ning eelnevalt tellitud uued raamatud kätte saada.

Paljud lapsed tulid koolivaheajaks Hiiumaale ja jäidki umbes 2 kuuks, kuni Hiiumaa oli suletud. Sel ajal laenutati raamatuid poole rohkem kui tavapäraselt. Palju rohkem oli koopiategemist ja skaneerimist. Oli ka neid juhtumeid, kus inimene ei julgenud raamatukokku sisse tulla ja pani raamatud trepile. Suvel tegid paljud inimesed raamatukogu teisel korrusel kaugtööd. Raamatukogu eelarves tehti 500 eurone kärbe. Ukse kõrvale pandi käte desinfitseerija ning uksele silt maskikandmise kohustuse ja käte desinfitseerimise kohta. Raamatukogu töötaja kandis samuti ise maski.

1.1.2 Teine laine

Koroona teise laine ajal jäid kõik raamatukogud Hiiu maakonnas tavapäraselt avatuks koos kõikide pakutavate teenustega. Lahtiolekuaegasid ei muudetud, nii töötajatel kui ka külastajatel on maski kandmise, käte desinfitseerimise ja distantsi hoidmise kohustus. Täideti 2+2 nõuet. Sissepääsu ja AIP arvutite juurde on pandud desovahendid.

Palade, Hellamaa, Suuremõisa ja Emmaste raamatukogud jätkasid kontaktivaba laenutust laenutuskapi vahendusel. Käina raamatukogu laenutuskapi soetamine kontaktivabaks laenutuseks oli plaanis suvel, kuid otsustati, et kiirele ja ajutisele lahendusele ei ole mõtet kulutusi teha, vaid osta korralik, mis rahuldaks piirkonna vajadusi ja tagaks raamatute kättesaamise ööpäevaringselt. Kärkla Linnaraamatukogus ja Käina raamatukogus jätkati kevadel alustatud kontaktivaba laenutusega, kus koridoris laua pealt sai varem ette reserveeritud raamatud kätte. Kuna Kärkla Linnaraamatukogus on laenutusleti kõrvale laenutus- ja tagastusautomaat, saab pakkuda kontaktivaba laenutust ka sealt. Kõik raamatukogud jätkavad koduteeninduse teenuse pakkumisega, endiselt on kasutuses tagastuskastid.

Teise laine alguses tuli ära jätta varem planeeritud üritused, teematunnid ja õpitoad, kuna

suuremad kogunemised olid keelatud. Siiski virtuaalkoolitusi ja -üritusi raamatukogudes ei korraldatud, sest neid pakutakse veebis väga palju.

Hellamaa ja Palade raamatukogu eelarvet tuli kärpida majanduskuludest 7%. Käina raamatukogus kärpeid ei tehtud, eelarvesse lisati summa kaitsevahendite ostmiseks. Kärpida eelarves samuti kärpeid ei ole tehtud.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et nakatumisoht ja haigestumine oli küll palju suurem kui kevadel, kuid inimesed kartsid palju vähem. Inimesed olid juba ette valmistunud, teati rohkem haigusest ja viiruse levikust. Samas tunti puudust koosolemistest ja ühistegevustest raamatukogus. Suurimaks väljakutseks oli see, kuidas hoida lugejaid aktiivsete laenutajatena. Esimese laine ajal ehmatasid kõik ära ja tekkis see efekt, et inimesed nii palju enam ei laenutanud.

Kuna üle vabariigi trend muutus ja paljud koosolekud hakkasid toimuma interneti vahendusel, siis hakati mõtlema vastava tehnika soetamisele, et tulevikus tuua rohkem koolitusi näiteks maakonda.

Kärpida Linnaraamatukogu suurimaks õppetunniks oli see, et puudus tehniline ja sisuline võimekus hakata ise tootma digitegevusi. Siis peaks raamatukogu profiil muutuma. Kõrgessaare raamatukogu kogemuste põhjal pani koroonalugema nii lapsi kui ka täiskasvanuid, laenutuste arvud tõusid.

Kinnitust on saanud tõsiasi, et raamatukogud on väga vajalikud!

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud

1. jaanuar 2020 tõi Kärpida Linnaraamatukogule kaasa muutuse. Alates 1. jaanuarist 2020 alustasid iseseisvatena Kärpida Linnaraamatukogu (maakonnaraamatukoguna) ja Kõrgessaare raamatukogu haruraamatukoguga Laukal ja teeninduspunktiga Kõpus. Kõik Hiumaa raamatukogud said uued ja ühtlustatud põhimäärused ning kinnitati uued nõukogud.

Alates 01.01.2020.a. sai Kõrgessaare Raamatukogu iseseisvaks Kõrgessaare Osavalla Valitsuse hallatavaks asutuseks. Raamatukogule valiti ja kinnitati 5-liikmeline raamatukogu nõukogu. Kriisi ajal kooskõlastati lahtiolekuaegade muudatusi meili teel kahel korral. Septembris kogunes raamatukogu nõukogu füüsiliselt, kus arutati eelarvet jm raamatukogu tööga seotud küsimusi.

Kõrgessaare Raamatukogus töötab raamatukogu direktor, koosseisu kuulub veel Lauka haruraamatukogu (üks raamatukoguhoidja) ja Kõpu teeninduspunkt (üks raamatukoguhoidja). Lauka haruraamatukogu (ühendatud kooli- ja rahvaraamatukogu) on kooli suvevaheajaks suletud.

Käina raamatukogu Männamaa teeniduspunkti lahtiolekuaega vähendati kahelt päevalt ühele, 2020. aastal on teeniduspunkt avatud kord nädalas 7 h.

Palade raamatukogus hakkas alates 01.01.2020 kehtima uus põhimäärus. Raamatukogu nimetus muudeti Palade Rahvaraamatukogu asemel Palade Raamatukoguks. Loodi juurde raamatukoguhoidja ametikoht. Raamatukogu on lugejatele avatud kuuel päeval nädalas (E-L), kokku 36 tundi varasema 30 tunni asemel. Kinnitati uus raamatukogu nõukogu.

Hellamaa raamatukogus kehtestati uus põhimäärus, raamatukogu kannab edaspidi nime Hellamaa Raamatukogu (endine Hellamaa Rahvaraamatukogu). Valiti uus raamatukogu nõukogu. Kehtestati uued lahtiolekuajad. Varasema 36 tunni asemel on raamatukogu avatud 16 tundi nädalas (T 10-18, N 10-14, R 10-14).

Suuremõisa raamatukogu struktuuris muutusi ei ole olnud; kinnitati raamatukogu uus nõukogu.

Emmaste raamatukogu struktuuris 2020 aastal mingeid muutusi ei toimunud. Kinnitati samuti uus nõukogu.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.19. €	Seisuga 31.12.20 €	Muutus %
Eelarve kokku	324.987	328.559	-1,09%
sh keskraamatukogu	174.656	153.213	-
Personalikulu	191.942	196.874	+2,57%
sh keskraamatukogu	101.237	77.324	-
Komplekteerimiskulu	56.062	62.805	+12,03%
sh KOV-lt	38.026	39.894	+4,91%
sh riigilt	18.036	22.911	+27,03%
sh keskraamatukogu	30.163	29.575	-
sh KOV-lt	12.127	9.264	-
sh riigilt	18.036	20.311	-
Infotehnoloogiakulu	25.71	5.573	-78,32%
sh keskraamatukogu	23.07	2.736	-
*			
*			

Tabelis toodud arve 2019. ja 2020. aasta kohta ridadel *sh keskraamatukogu* ei saa võrrelda, kuna 2020. a kohta on kirjas ainult Kärkla Linnaraamatukogu eelarvenäitajad. 2019. aasta number sisaldab lisaks ka Kõrgessaare haruraamatukogu eelarvenumbreid.

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Kärkla Linnaraamatukogu			
Hiiu maakonna raamatukogutöötajate pädevuse tõstmine: Hiiumaa raamatukogutöötajate koolitusprojekt Kultuuriministerium	01.02.2020- 31.12.2020	2416€	2538.12
Soome Instituudi Muuminäituse tutvustamine Hiiumaa lasteaedade ja koolide lastele	02.12.2019 - 29.02.2020	150.00	155.84
Hiiumaa laste sõit Tallinna XV Nukitsa konkursi lõpetamisele	20.02.2020 - 04.05.2020	100.00	Loobumine seoses koroonaga
Jaan Krossi luulekava "Maailma avastamine" Tallinna Hariduskolleeegiumi noortelt Kärkla Gümnaasiumis	20.02.2020 - 30.09.2020	200.00	Loobumine seoses koroonaga
Suvelugemise väljakutse 2020 parimatele lugejatele Luidja Tsirkusetalu etendus "Sinna ja tagasi"	01.05.2020 - 02.11.2020	350.00	450.00
2020 Suvelugemise väljakutse parimate auhinnad	25.05.2020 - 31.10.2020	200.00	312.69

Ettelugemisvõistluse Hiiumaa eelvoor ja parima esineja osalemine vabariiklikul võistlusel	01.09.2020 - 09.11.2020	155.00	120.67 (55.23) tagasimakse kuna vabariiklik voor jäi ära koroonatõttu)
Kärdla Linnaraamatukogu projektid kokku			3522.09
Käina raamatukogu			
J.Krossi 100. sünniaastapäevaüritused. Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp	01.09- 20.11.2020	275.00	350.00
Kohtumine kirjanikuga. Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp	21.09- 16.11.2020	190.00	299.00
Käina raamatukogu projektid kokku			649€
Kõik projektid kokku			4171.09

Kärdla Linnaraamatukogu lasteürituste korraldamiseks saadud toetus Kultuurkapitalilt on olnud märkimisväärne. Tänu toetusele saadi pakkuda lastele toredate tsirkuseetenduste ja premeerida uute raamatutega erinevate ürituste parimaid lugejaid. Tänu välisrahastusele ja välisprojektidele on saadud palju näha ja õppida oma projektipartnerite kogemustest.

Käina raamatukogu märtsi lõpus ära jäänud ürituste raha maksti Kultuurkapitalile tagasi. Lisarahastamine on ürituste puhul väga vajalik, sest ürituste summa eelarves on väike. Antud summad ürituste läbiviimisel olid märkimisväärsed. Toetustest maksti esinejate transport ja esinemistasu.

Teised Hiiu maakonna raamatukogud projektides ei osalenud.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Kui 01.01.2015 – 31.12.2019 oli Hiiu Valla Raamatukogu ühendasutus Kõrgessaare raamatukoguga, oli personali koosseis 7 raamatukoguhoidjat ja koristaja. Alates 01.01.2020 töötab Kärdla Linnaraamatukogus 4 raamatukoguhoidjat ja koristaja.

Kõrgessaare Raamatukogus koos harukogu ja teeninduspunktiga töötab 3 inimest, kokku 2,0 ametikohta. Kõrgessaare raamatukogu 1,0, Lauka haruraamatukogu 0,8 ja Kõpu teeninduspunkt 0,2. Kõpu teeninduspunkt on avatud 8 tundi nädalas.

Käina raamatukogu Männamaa teeninduspunkti töötaja koormus vähenes 0,35lt – 0,2le, sest seoses lugejate vähesusega vähendati lahtiolekuaega 2-lt päevalt 1-le.

Palade raamatukogus loodi juurde raamatukoguhoidja ametikoht. Raamatukogu direktor hakkas juhtima ka Hellamaa raamatukogu tööd ning käib kolmel päeval nädalas laenutamas Hellamaal. Kahe raamatukogu töö ümberkorraldamine andis võimaluse luua Paladele juurde raamatukoguhoidja (0,75) ametikoht. Kool soovis juba aastaid, et raamatukogu oleks avatud ka esmaspäeval, ühe töötajaga ei olnud see võimalik, kuna raamatukogu oli avatud ka laupäeviti. Raamatukogu on avatud E,T,N,R 10-16; K 10-18; L 10-14. Suvekuudel on raamatukogu laupäeviti suletud.

Hellamaa raamatukogus, alates jaanuarist 2020, jäi pensionile raamatukogu direktor Maili Eller. Osalise koormusega (0,25 ametikohta) hakkas raamatukogu juhtima Palade raamatukogu direktor Ene Vannas. Muutusid raamatukogu lahtiolekuajad. Raamatukogu on avatud kolmel päeval nädalas (T 10-18, N 10-14, R 10-14). Suveperioodil oli raamatukogu avatud üks kord nädalas (T 10-18). Soovi korral sai lugeja raamatud tellida laenutuskappi või paluda koduteenindust.

Suuremõisa ja Emmaste raamatukogus muutusi ei olnud.

Maakonna 15 raamatukoguhoidjast 7-l on kõrgharidus (sh raamatukogunduslik kõrgharidus 4 töötajal). Keskharidusega raamatukoguhoidjaid on maakonnas 8 (sh raamatukogunduslik 4 töötajal). Kutset omavate raamatukoguhoidjate arv maakonnas on 6.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

LISA 1

Kuupäev	Koolitus	Koolituse korraldaja	Koolituse maht/kestus	Osalejate arv
30.-31.01.2020	Koolitusprogramm "21. sajandi raamatukogu. Koostöö oma meeskonnaga, muudatused ja konfliktide ennetamine ning lahendamine	Creativity Lab ja ERÜ	16h	1
20.-21.02.2020	Koolitusprogramm "21. sajandi raamatukogu". Kommunikatsioon, võrgustikud ja eelmise korra programmist ka muudatuste juhtimine	Creativity Lab ja ERÜ	16h	1
06.02. 2020	Ilon Wiklandi kohvernäituse "Pikk-pikk teekond..." esitlus	Eesti Lastekirjanduse Keskus	3h	1

26.-27.02.2020	My Green ID	Turu Linnaraamatukogu	16h	2
05.03.2020	ERÜ Lasteteeninduse toimkonna töökoosolek ja lastekirjanduse aastakoosolek	Eesti Lastekirjanduse Keskus	6h	1
09.04.2020	Algupärase lastekirjanduse päev (Veebis)	Tartu Linnaraamatukogu	4h	1
06.-09.10.2020	Kutsekoolituse 1. moodul Kerli Varrik	Rahvusraamatukogu	32h	1
31.08.-04.09.2020	'Create the Future Leaders & Innovators in the Classroom'	ShipCon Limassol Ltd	20h	1
16.09.2020	XVII üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate õpipäev (Veebis)	ERÜ lastetoimkond, Viimsi raamatukogu	6h	1
22.10.2020	Laps kirjanduses 8. Osa (Veebis)	Eesti Lastekirjanduse Keskus	6h	1
06.11.2020	Aleksander Sibulale pühendatud erialapäev (Veebis)	Tallinna Keskraamatukogu	5h	
09.11.2020	Juhtimiskoolitus. "Juhtmeeskonna tugevdamine" ehk kuidas juhtmeeskonnas ühised põhimõtted ja juhtimisstiil omaks võtta ning seeläbi organisatsioonina tulemuslikum olla?	Rahvusraamatukogu	5,5h	2
12.11.2020 ja 19.22.2929	Meediapädevuse veebiseminaride sari	Rahvusraamatukogu	3h	1
16.06.2020-17.06.2020	Koduloo teemaline koolitus Vilniuses (Cultural Heritage for the Future)	Vilnius raamatukogu	14h	3
01.09.2020-31.12.2020	Aasta ülikoolis programm:	Tallinna Ülikool	156h	1

	Keeletoimetamine			
01.09.2020-31.12.2020	Aasta ülikoolis programm: Kirjaliku tõlke alused	Tallinna Ülikool	156h	1

Käina raamatukogu töötajad osalesid iseseisvalt lisaks maakonna raamatukogu poolt korraldatud koolitustele veel järgmistel:

Kuupäev	Koolitus	Koolituse korraldaja	Koolituse maht/kestus	Osalejate arv
28.01. 2020	Õppereis Tallinna: Viimsi raamatukogu, Eesti Filmimuuseum, Paks Margareeta	Viimsi Raamatukogu, Filmimuuseum, Meremuuseum	6h	4
06.02. 2020	Koolituspäev kohvernäitus”Pikk-pikk teekond...”	ELK	3h	1
10.01-09.03 2020	Digiturunduse koolitus	Hiiumaa Arenduskeskus	32h	1
07.05.2020	Veebikoolitus “Kuidas videokoosolekut ette valmistada?”	ERÜ	1h	1
13.05. 2020	Veebiseminar Mõttetalgud vol 7. ”Raamatukogu ruum kui teenus”	RR	3h	1
21.05. 2020	Veebiseminar “Kuidas end keerulisel ajal teostada?”	ERÜ koostöös Creativity Lab	1,5h	2
04.06. 2020	Veebiseminar “Kuidas tekib soov õppida?”	ERÜ koostöös Creativity Lab	1,5h	2
17.-18.08. 2020	Täiskasvanuhariduse koordinaatorite laiendatud koolitus Tartus	Andras	12h	1
10.09. 2020	Veebikoolitus “Kuidas elus erinevate rollide vahel tasakaal leida?”	Edu Akadeemia Loore Martna	2h	2

01.10. 2020	Veebikoolitus. Lugemisprogrammi "Lugemisisu" koolitus	ELK	4h	3
07.10. 2020	Veebikoolitus. Kohtumiste ja koosolekute pidamine "uue reaalsuse" tingimustes"	TLÜ, Katrin Saks. Katrin Sigijane	1,5h	3
13.10. 2020	Veebikoolitus "Kuidas tekitada meeskonnatunnet kaugtöö tingimustes?"	TLÜ, Piret Jamnes	1,5h	1
14.10. 2020	Veebikoolitus "Ekspert eetris"	TLÜ, Talvi Märja	1,5h	3
15.10. 2020	Veebikoolitus. "Kuidas edendada rohelist hoiakut ettevõttes?"	TLÜ, Liisa Puusepp, Mihkel Kangur	1,5h	3
16.10. 2020	Veebikoolitus. "Kuidas edastada head või halba sõnumit?"	TLÜ, Mart Soonik	1,5h	1
22.10.2020	Veebikoolitus "Laps kirjanduses"	ELK, ETA	6h	3
20.11. 2020	Veebikoolitus. Võimestunud kogukonnad - saadud õppetunnid	Haapsalu Kolledž	1,5h	1
23.11, 25.11. 2020	Veebikoolitus. Interaktiivsed raamatukogutunnid ja harivad online-mängud Sinu Raamatukogus	Tallinna Keskraamatukogu	5,5 h 5, 5h	1
03.12. 2020	Virtuaalne teenusedisaini konverents: Avaliku ruumi disain inimkeskseks	RR	5h	2

Käina raamatukogu personali koolituste märksõna oli veebikoolitus. Koolitustel omandati eelkõige oskusi ja põhiteadmisi veebikoolitustel osalemiseks. Olukorrast tingituna tuli omandada esmased teadmised erinevate veebikoolituste platvormide kohta. Silmaringi avardav oli Palade ja Suuremõisa raamatukogutöötajate ühine õppereis Tallinnasse, kus külastati Viimsi raamatukogu, Filmimuuseumit ja Paksu Margareetat.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 4

Kõik Hiiumaa raamatukogud osalesid maakonna raamatukogu poolt korraldatud koolitustel.

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukogu hoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
18.05.2020	Sihtgrupile sihitud sõnumi koostamise + liftikõne koolitus	Märt Treier	8 ak/h (6h)	12	432€
28.05.2020	Visioonipäev (loovkirjutamise koolitus)	Agnes Pulk	4h	10	350€
05.06.2020	Efekttiivne ajajuhtimine	Priit Kuuskme	8 ak/h (6h)	7	252€
24. - 25.09. 2020	Õppereis Pärnu ja Haapsalu	Pärnu Keskraamatukogu	21h	8	1002€
29.10.2020	Kaasaegse kirjanduse ülevaade "Ilukirjanduse trendid 2020"	Rene Tendermann	3h	12	180€
26. 11.2020	Stress ja enesejuhtimine	Iris Degtjov	4 ak/h (3h)	10	200€
		Kokku:	44h		2416€

Maakondlike koolituste tulemusel laienesid Hiiumaa rahvaraamatukogude töötajate silmaring, lisandusid teadmised uuemast ilukirjandusest (kogude kujundamine, töötlemine ja säilitamine); saadi ülevaade stressiga toimetulekuks (arendustegevus); saadi teada, kuidas jõuda oma teenustega rohkemate lugejateni ning kuidas hoida nendega püsikontakti (lugeja- ja infoteenindus); raamatukoguhoidjad said oskuse, kuidas koostada ja edastada selgelt ja üheselt mõistetavat sõnumit lugejatele ning kirjutada artikleid, millega jõuda kogukonnani (lugeja- ja infoteenindus). Raamatukoguhoidjad said teada, kuidas erinevatele tegevustele prioriteete määrata, kuidas juurutada enda isiklik hea ajakasutussüsteem, mida kasutada igapäevaselt töös (arendustegevus). Tänu erialasele õppereisile Pärnu said kõik Hiiumaa raamatukogutöötajad osaleda siseriiklikul lähetusel ning tundma häid praktikaid teistest Eesti raamatukogudest, lähtudes Rahvaraamatukoguteenuse kvaliteedihindamise mudelist (arendustegevus).

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

LISA 2

Raamatukoguhoidjate avalikud ülesastumised ja esinemised olid peamiselt rühmakoolitustena antavad andmebaaside ja programmide tutvustamised (K.Varrik, K.Paulus) ja ettekannete/ekskursioonide tegemised raamatukogu külastavatele gruppidele (A.Veevo). Samamoodi ülesastumised lasteaia- ja koolilaste ees raamatukogu tundides (K.Paulus).

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Kärdla Linnaraamatukogu arendusspetsialist–vanemraamatukoguhoidja läbis Eesti Rahvusraamatukogu juures kutseõppe koolituse I mooduli.

Kärdla Linnaraamatukogu direktor alustas õppimist Tallinna Ülikooli avatud akadeemias keeleteoimetamise kursusel ja läbis 2020.a õppekava: keeleteoimetamine ja kirjaliku tõlke alused.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

KOV tunnustas kõigi Hiiu maakonna raamatukogude töötajaid jõulupreemiaga (120€).

Kõrgessaare raamatukogu premeeris Lauka harukogu ja Kõpu teeninduspunkti töötajaid kinkekaardiga.

Käina raamatukogu töötajal Tiina Kasel täitis 25 aastat raamatukoguhoidja tööd Käina raamatukogus. Sel puhul tänas direktor Maili Uibo teda tänukirja ja meenega.

KOV tänas Hellamaa raamatukoguhoidjat Maili Ellerit pikaajase töötamise eest tänukirjaga.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

LISA 3

Kärdla Linnaraamatukogus vahetati kaks välisust: vanad vahetati tulekindlate uste vastu, mis on sobiliku ettevalmistusega elektrooniliseks sisenemiseks. Tehti vajalikke parandustöid katusel, kuna kevadel koroonaga 1. laine ajal käidi raamatukogu ruumes sees ja lõhuti ära katuseakna plekid. Päästeamet tegi majas kontrolli ning kultuurikeskus, kellega raamatukogu asub samas hoones, laskis teha maja auditi. Eelnevaga seoses tegime väikseid parandustöid. Suurem „parandustöö“ – uue maja ehitamine – jääb tulevikku.

Käina, Kõrgessaare, Palade ja Emmaste raamatukogudel ning Lauka haruraamatukogul puudub otsene remondivajadus ja seisukord on hea. Emmaste raamatukogu juures tehti kivi parketti tee parklast trepini. Hellamaa raamatukogu maja vajaks remonti, kuid kulud selleks oleksid ebamõistlikult suured. Osavalla valitsus on probleemiga kursis ja koos sotsiaalküla laiendamise projektiga peaks tekkima sinna tulevikus ka raamatukogule ruumid. Seoses sellega Hellamaa raamatukogus 2020. aastal remonttöid ei teostatud.

Suuremõisa raamatukogus toimus veekahjude likvideerimiseks remont. Vahetati välja kogu

parkett, lagedele ja seintele tehti pahtliparandused ning värvimistööd. Tehtud tööd tasus kindlustus.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

Aasta jooksul ei lisandunud sissepääsuvõimalusi liikumispuudega inimestele. Vaid Kõrgessaare raamatukogul on liikumispuuetega inimestele juurdepääs teoreetiliselt tagatud – kaldtee on olemas, kuid vajalik on kõrvaline abi. Uks tuleb enne väljapoole avada, et saaks siseneda.

Vajadusel kasutatakse koduteenindust või viiakse raamatud välisuksel ootavale lugejale kätte.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Arvutitöökohti on maakonna raamatukogudes kokku 36, millest 20 arvutit on kasutajate ja 16 raamatukogutöötajate käsutuses.

Maakonna raamatukogudesse osteti aasta jooksul kokku 2 arvutit, 1 monitor ja üks koopiamasin. Kõikides raamatukogudes on olemas Wifi.

3. Kogude komplekteerimine ja töötlemine

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Komplekteerimispõhimõtted 2020. aastal ei muutunud. Komplekteerimine toimub jätkuvalt vastavalt rahvaraamatukogude töökorralduse juhendile, kultuuriministri määrusele „Rahvaraamatukogude riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord” ning lugejate soovidele ja vajadustele. Kärkla Linnaraamatukogu kaudu toimub raamatute komplekteerimine teistele Hiiumaa maakonna raamatukogudele riigi poolt eraldatud toetuse ulatuses. Raamatukogud teevad riigiraha jaoks oma valiku hulgifirma Rahva Raamat tellimisnimekirjade alusel. Hiiumaa teemalisi trükiseid hangitakse kohalikest COOP-i kauplusest ja Hiiumaa Muuseumi poest.

Kirjanduse komplekteerimine toimub valikuliselt ning prioriteediks on Eesti autorite ilukirjandus ning tõlkekirjandusest väärtkirjandus, samuti laste- ja noortekirjandus. Teadmiskirjandusest on eelistatud Eestit puudutav kirjandus ning tarbekirjandusest laiemale lugejaskonnale huvipakkuvad raamatud. Arvestatakse ka lugejate nõudlusega, kes soovivad enam ajaviitekirjandust. Järelkomplekteerimist teeb iga raamatukogu iseseisvalt ning siis tellitakse juurde menukamaks osutunud raamatuid, et vähendada järjekordi.

-annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Võõrkeelset kirjandust (vene- ja inglisekeelset) saadi peamiselt annetusena. Annetusena võeti maakonna raamatukogudes kokku arvele 820 eksemplari raamatuid, mis moodustas 20% juurdekasvust. Peamiselt saadi annetusi raamatukogu kasutajatelt ja Hoiuraamatukogust. Nii saadakse kulunud eksemplarid heas korras raamatu vastu välja vahetada. Kõiki annetatud raamatuid raamatukogu ei vaja ja seega jagatakse ülejäänud teistele soovijatele. Oma väljaandeid annetasid ka Swedbank, LHV, Soome Suursaatkond. Seoses osalemisega lastele

mõeldud projektis „Lugemisisu“, saadi Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt lasteraamatuid.

-kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Lugejate huvi eri liikide kirjanduse vastu on aasta-aastalt sama ja vastav hangete osakaal sõltub aasta jooksul ilmunud kirjandusest. Lugeja eelistab laenutada uuemat kirjandust. Peamiselt soovitakse ilukirjandust nii Eesti kui ka välismaa autoritelt. Eriline huvi on meedias kajastatud ja auhinnatud raamatute vastu. Võrreldes aastaga 2019 on suurenenud huvi tervise ja psühholoogia teemaliste raamatute vastu.

Kogude ringlus maakonnas oli 1,2, keskraamatukogu kogude ringlus 1,3.

Hiiumaa vald andis teavikute soetamiseks elaniku kohta 4,2 €.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Raamatute komplekteerimisel kasutatakse hulgifirmade Rahva Raamat ja Apollo tellimisnimestikke. Mõnedel juhtudel tellitakse ka otse kirjastuselt. Kodulooalaseid trükiseid ostetakse Hiiumaa Muuseumi poest või kohalikust COOP-i kauplusest.

Tavaliselt ostetakse soovitud nimetusest 1 eksemplar. Suure lugejamenu osaks saanud ja kodulooalastele raamatutele ostetakse juurde lisaeksemplar. Samuti tuleb vajadusel juurde hankida lastele koolis soovituslikku kirjandust. Järelkomplekteerimine teostatakse jooksvalt erinevate sooduspakkumiste ajal ja lugejate vajadustest lähtuvalt.

Keskkoogu fondi lisandus raamatuid ostudena 998 eksemplari ehk 97 eksemplari rohkem kui 2019.a. (2019.a. 901 eksemplari). Abiks oli riigi poolt eraldatud lisaraha teavikute komplekteerimiseks. Tellitud raamatutest 66% moodustas ilukirjandus (2019.a. 74%). Ülejäänud 34% teadmiskirjandus, millest enam lisandus ajaloo- ja geograafiaalast ning kunsti-, muusika-, spordi-, käsitöölalast kirjandust. Samuti osteti rohkem tervishoiualaseid väljaandeid. Peaaegu kõik raamatud olid eestikeelsed, osteti ainult 1 ingliskeelne raamat ajaloost.

E-raamatuid üheskis maakonna raamatukogus ei ostetud. Huvilised saavad kasutada Tallinna Keskraamatukogu ELLU e-raamatute keskkonda.

2020. a tuli maakonna raamatukogudesse raamatuid juurde 4198 eksemplari (2019.a. – 4369 eksemplari), millest osteti 3378 eksemplari (2019.a. – 3598 eksemplari) ning 820 eksemplari (2019.a. – 771 eksemplari) olid annetused. Maakonda lisandunud raamatutest oli 70% ilu- ja lastekirjandus ning 1,6% juurdetulnud raamatutest olid võõrkeelsed.

Suurimad annetajad olid Eesti Hoiuraamatukogu, Kultuuriministeerium ja kohalikud elanikud.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodikat tellitakse otse väljaandjate kaudu (näit. Õhtuleht kirjastus, Ühinenud Ajakirjad, Ekspress Meedia jt). Perioodika komplekteerimisel lähtutakse eelkõige lugejate soovidest ja rahalisest võimekusest.

Kärdla Linnaraamatukokku osteti 2020.a. 48 nimetust ajakirju (2019. a. 51) ja 9 nimetust ajalehti. Annetati 8 ajakirja (2019.a. 7 nimetust) ja 3 ajalehte (2019.a. 1 nimetus). Annetusena saadi 1985-1995 ilmunud „Hiiu Kaluri“ ajaleht, mis võeti arvele koduloolise kogu jaoks.

Ajakirju telliti igast valdkonnast. On kodu-, naiste- ja tervise ajakirju kui ka ajaloo-, looduse- ja tehnikaalaseid väljaandeid. Samuti SA Kultuurileht poolt välja antavat kultuuriperioodikat.

Maakonna raamatukogudesse oli tellitud 239 aastakäiku ajakirju, annetusena saadi 21 aastakäiku ajakirju; 54 aastakäiku ajalehti ja 5 aastakäiku ajalehti saadi annetusena.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Kärdla Linnaraamatukokku osteti auviseid ainult 1 eksemplar koduloolise kogu jaoks (2019. a. 5 eksemplari). Vajadus auviste järele on minimaalne. Käina raamatukogu soetas auviseid juurde 2 nimetust, DVD. Teised maakonna raamatukogud auviseid ei komplekteerinud.

3.2 Inventuurid, mahakandmised

Kärdla Linnaraamatukogu kogust kustutati 625 eksemplari raamatuid (2019.a. 4450 eksemplari) ja 58 aastakäiku ajakirju.

Kuna 2019. aastal viidi läbi suurem kogupuhastus, siis 2020. aasta mahakandmise osa oli tunduvalt väiksem. Peamiselt eemaldati kogust määrdunud, lagunened ja aegunud teavikud. Samuti raamatud, millest on uuem kordustrukk.

Mahakantud raamatuid müüdi huvilistele soodsa hinnaga kogu suve. Väike osa annetati Hiiumaa praamidil olevatesse raamaturiiulitesse.

2020. aastal viidi läbi ka inventuur, mille tegemiseks kasutati OÜ Deltmar renditud pihuarvutit. Inventuuri järgselt paigutati osa raamatu kogust ringi ja varustati uute viitadega.

Emmaste raamatukogus kanti inventuuri järgselt maha 1831 raamatut ja 35 aastakäiku ajakirja; Hellamaa raamatukogus 440 raamatut ja 15 ajakirjade aastakäiku; Palade raamatukogus 1900 eksemplari.

Teistes maakonna raamatukogudes inventuuri ei tehtud, kuid maha kanti järgmiselt: Kõrgessaare raamatukogus 298 raamatut ja 2 CD, 24 aastakäiku ajakirju; Lauka harukogus 5 raamatut ja 10 aastakäiku ajakirju; Käina raamatukogus 399 teavikut, sellest raamatuid 333 eksemplari, perioodikat 65 aastakäiku ja auviseid 1 (DVD) eksemplar; Suuremõisa raamatukogus 673 eksemplari.

Maakonna raamatukogudes kokku kanti maha 6074 eksemplari raamatuid (2019. a 7374 eksemplari) ja 282 aastakäiku ajakirju (2019. a 293).

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Üldiselt raamatukogude teeninduskorraldustes ja teenustes muudatusi ei olnud, v.a. teenused, mida rakendati eriolukorra ajal lugejatega kokkuleppel. Näiteks kontaktivaba laenus ja pikemad laenutustähtajad. Raamatukogu tagastuskasti teenus oli varasemast populaarsem ning hästi võeti vastu uue teenusena laenutuskappide kasutamine. Olenevalt piirkonnast kasutatakse aktiivselt ka koduteenindust.

Kõikides maakonna raamatukogudes, v.a. Lauka harukogus, on olemas AIP arvutid, mida kasutatakse printimiseks, digiallkirjastamiseks, internetipankade külastamiseks ja e-posti kontrollimiseks.

Raamatukogudes on AIP arvutite vajalikkus seotud eelkõige asjaoluga, et tihtipeale on kohalikel inimestel küll kodudes olemas arvutid, kuid puudub printimise võimalus, ID-kaardi lugeja või ei sobi pidevalt uuenev tarkvara vananeva riistvaraga. Samuti vajatakse digiabi.

Järjest enam kasvab nende kasutajate arv, kes käivad oma sülearvuti või nutiseadmega kasutamas raamatukogude WiFi võrku. Eriti hindavad seda võimalust suvehiidlased, kes saavad seeläbi võimaluse suvepuhkuse pikendamiseks, kasutades raamatukogu kaugtöökeskusena. Koroonaviiruse suure leviku ja sellest tulenevate piirangute tõttu on seda võimalust veelgi enam kasutama hakatud.

Kärdla, Käina ja Palade raamatukogude hallatavatel kodulehtedel on olemas ligipääsud erinevatele e-ressurssidele ning kõikides raamatukogudes aidatakse soovijaid teabe leidmisel ning e-võimaluste kasutamisel riigi ning kohaliku omavalitsusega suhtlemiseks.

Hellamaa raamatukogus muutusid raamatukogu lahtiolekuajad. Nüüd on see endise 36 tunni asemel avatud 16 tundi nädalas.

Väliteeninduspunkte on kolmel rahvaraamatukogul – Käina, Emmaste ja Kõrgessaare raamatukogul.

Aruandeaastal lugejate rahulolu-uuringuid ei teostatud.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Maakonnas on avalikule teabele juurdepääsuks kasutajate käsutuses 20 arvutit (sh 3 keskkogus), millele on tagatud juurdepääs raamatukogu lahtioleku aegadel. Teabeotsingutel AIP-is on vajadusel abiks raamatukogu töötajad.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused

Tabel 5

Raamatukogu	Lugejad 2019	Lugejad 2020	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	3861	3999	+138

Sh keskk	1523	1650	+127
----------	------	------	------

Raamatu- kogu	Külastuse d 2019	Külastused 2020	Muutus (+-)	Virtuaal- külast. 2019	Virtuaal- külast. 2020	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	73815	66961	-6854	19806	20002	+196
Sh keskk	24812	23319	-1493	19020	19858	+838

Raamatu- kogu	Laenut-d 2019	Laenut-d 2020	Muutus (+-)	Päringud* 2019	Päringud* 2020	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	125568	126699	+1131	1018	815	-203
Sh keskk	38978	36861	-2117	124	103	-21

Tabelisse märgitud numbrid näitavad nii kojulaenutusi ja kohalkasutuse laenutusi kokku.

Aruandeaastal tõusis keskkogu lugejate arv 127 inimese võrra. Ilmselt on see seletatav sellega, et koroonal I ja II laine ajal tuli Hiiu maale kaugtööle päris palju inimesi, kellest nii mõnedki leidsid tee raamatukogusse. Ka paljud lugejad, kes polnud aastaid raamatukogus käinud, taasavastasid raamatukogu ajal kui muu meelelahutus oli pausile pandud. Tore on, et järjest enam suvehiidlasi kasutab meie raamatukogu teenust ja lugejaid on juurde tulnud ka Hiiu maast teistest osavaldadest.

Külastused vähenesid keskkogus eelkõige seetõttu, et I koroonalaine ajal oli 1,5 kuud lugejatele füüsiliselt suletud ja teenindati ainult kontaktivabalt. Ka vähenes aastast aastasse AIPi külastuste arv, samuti ei saanud piirangute tõttu korraldada nii palju üritusi kui varasematel aastatel. Samas tõstsid koroonalaine piirangud virtuaalkülastuste arvu. Järjest rohkem kasutavad lugejad RIKSWEBi võimalusi.

Laenutuste arv vähenes kindlasti kevadise koroonalaine tõttu. Vaatamata sellele, et teenindasime kontaktivabalt raamatuid ette reserveerides, pelgasid paljud lugejad raamatuid laenutada, sest kardeti, et pisikud levivad raamatute kaudu. II laine ajal oli seda hirmu juba vähem. Kahjuks jääb 75+ vanuste lugejate arv aasta aastalt vähemaks ja nemad on just see grupp lugejaid, kes laenutavad korrakaupa palju ja külastavad raamatukogu tihti. Nooremad küll laenutavad, aga pigem ühe – kahe raamatu haaval.

Üldjuhul ostetakse raamatuid 1 eksemplar ja tihti on menukitel kuni 10 inimest järjekorras ning soovija peab raamatut ootama teinekord pool aastat. Laenutuste arv langes ka seoses sellega, et 1,5 kuud I laine ajal ei saanud lugejad kohapeal lugemissaali teenust kasutada. Ka II laine ajal oli näha, et ajakirjandust käiakse kohapeal varasemast vähem lugemas.

Külastuste arv langes kõikides maakonna raamatukogudes tingitult koroonaviiruse piirangutest.

Laenutus-tagastusautomaadi kasutamise näitajad on tõusvas trendis. Laenutusi oli aasta peale kokku 482 (2019.a. 186 laenutust), tagastusi 779 (2019.a. 294). Laenutus-tagastusautomaati eelistavad kasutada nooremad lugejad ning lapsed.

Maakonnaraamatukogust 2020.a. enim laenutatud raamatud:

1. Raud, Piret - Verihurmade aed (45 laenutust)
2. Scott, Nikola - Saladuste suvi (39 laenutust)
3. Önnepalu, Tõnu - Lõpmatus. Esimene kevad (37 laenutust)
4. Uustulnd, Lembit - Avamer, 2. Kalamehe mõrsja (36 laenutust)
5. Osolin, Olav - Minu esimene elu (32 laenutust)

Maakonna raamatukogudest 2020.a. enim laenutatud raamatud:

1. Raud, Piret - Verihurmade aed (88 laenutust)
2. Tinnuri, Urve - Õed 1. (88 laenutust)
3. Gabaldon, Diana - Võõramaalane (84 laenutust)
4. Owens, Delia - Kus laulavad langustid (83 laenutust)
5. Uustulnd, Lembit - Avameri, 2. Kalamehe mõrsja (79 laenutust)

Infopäringud

Infopäringuid esitati aruandeaastal kogu maakonna raamatukogudes kokku 815, sh 103 keskkogus. Päringute arv näitab jätkuvat langust. Järjest vähem kasutavad õpilased oma uurimistöote tegemisel raamatuid, kõik vajalik leitakse internetist. Kindlasti jääb osa päringuid ka registreerimata. Oma jälje jättis kindlasti ka kevadine eriolukord. Registreeritud infopäringud olid valdavalt teemapäringud, kasvas bibliograafiliste päringute arv, fakti päringuid oli vähem.

Virtuaalüritusi, -koolitusi ja -näitusi ükski maakonnaraamatukogu ei korraldanud, kuna koroonaviiruse 1. laine ajal tekkis neid internetti väga palju. Ei näinud vajadust neid ise korraldada. Samuti polnud raamatukogudel tehnilist võimekust.

Raamatu-kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv*	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Linna/maak. rmtk	-	-	-	-	-	-

Sh keskk	-	-	-	-	-	-
----------	---	---	---	---	---	---

Raamatukogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv*	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Linna/maak. rmtk	-	-	-	-	-	-
Sh keskk	-	-	-	-	-	-

Raamatukogu	Virtuaalnäituste arv 2019	Virtuaalnäituste arv 2020	Virtuaalnäituste külastajate arv 2019	Virtuaalnäituste külastajate arv 2020
Linna/maak. rmtk	-	-	-	-
Sh keskk	-	-	-	-

4.3 RVL teenindus

Hiiumaa raamatukogude vaheline RVL on aktiivne ja toimib normaalselt, lugejad saavad tellitud raamatud kätte üldiselt nädala jooksul, kõik sõltub raamatukogu töötajate liikumisest.

Kärdla Linnaraamatukogus laenutati RVL-i kaudu tellitud raamatuid 214 korral, mis on 68 raamatut rohkem võrreldes 2019 aastaga. Kõige enam telliti raamatuid Palade raamatukogust. Väljaspoolt maakonda telliti 28 raamatut, millest 24 Rahvusraamatukogust, 2 Tartu Linnaraamatukogust ning Pärnu Keskraamatukogust ja Tartu Ülikooli raamatukogust ühel korral. Maakonna siseselt tellis kõige enam raamatuid Kärdla Linnaraamatukogust Kõrgessaare raamatukogu.

Maakonna siseselt tellitakse enamasti kooli kohustuslikku lastekirjandust; maakonnaväliselt õppekirjandust ja spetsiifilisi erialaseid teavikuid.

Maakonnas tervikuna said raamatukogud RVL-i teel kokku 2116 (2019.a. – 1627) tellimust. Teistelt telliti 1988 (2019.a. – 1497) korral.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Lastekirjanduse komplekteerimisel lähtutakse Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt soovitatud kirjandusest. Nende hulgas on tunnustatud nii välisautorite kui ka Eesti kirjanike looming. Komplekteerimisel arvestatakse nõudlusega nii kohustusliku kirjanduse kui ka menuraamatute osas ning võimalusel järelkomplekteeritakse.

Raamatukogudel on hea koostöö lasteaedade ja koolidega. Enim tegid koostööd ühes majas asuvad raamatukogud ja lasteasutused (Palade ja Lauka). Enamus lasteraamatuid ostetakse üks eksemplar, ainult kooli kohustuslikku ostetakse võimalusel rohkem. Õnneks on õpetajad kohustusliku kirjanduse osas paindlikumaks muutunud ja annavad õpilastele suurema valikuvabaduse, et kõigile jätkuks lugemisvara.

Kui on ilmunud kordustrukkk, vahetatakse vajadusel lagunened raamatud uute vastu välja. Eelistatud on kõik tuntud Eesti autorite raamatud. Lasteajakirjadest on enamasti tellitud Täheke, Miki Hiir ja Hea Laps ning lastele mõeldud ajaleht Postimees Junior.

2020.a lisandus Kärkla Linnaraamatukokku 218 eksemplari lasteraamatuid (20% juurdetulekust; 2019. a. 24%), neist 58 eksemplari annetusena. Osteti juurde kooli poolt soovitusliku kirjanduse eksemplare ja lastekirjanduse klassika kordustrukke.

Kärkla, Käina, Palade ja Lauka raamatukogude annetuste osakaalu aitas suurendada osalemine Eesti Lastekirjanduse Keskuse projektis Lugemisisu, mille käigus saabus vastavalt 35, 48, 36 ja 58 uut raamatut. Suurem osa saadud raamatutest oli mõeldud algklassidele.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2019	Lug-d 2020	Muutus (+-)	Külast-d 2019	Külast- d 2020	Muutus (+-)	Laenut 2019	Laenut 2020	Muutus (+-)
Hiiu maakond	941	961	+20	26034	20723	-5311	12197	12558	+361
Sh keskk	390	428	+38	7122	6567	-555	4474	5118	+644

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Aruandeaastal tõusis maakonna keskkogus lastest lugejate arv 38 võrra, vaatamata sellele, et seoses koroonaga oldi 1,5 kuud lugejate suletud ja laenutus toimus ainult kontaktivabalt. Lugejate arvu tõstis kindlasti liitumine vabariikliku projektiga „Lugemisisu“, mille raames saadi uusi lugejaid juurde Suuremõisa Lasteaed-Algkoolist. Ka on Kärkla raamatukogu „Suvelugemise väljakutse“ hea programm, kuidas lapsi suvel raamatukogusse saada. Samas oli 2020. aasta koolivaheaegadel raamatukogus varasemast vähem mandrilt pärit lapsi. Külastuste arvu vähenemine on kindlasti tingitud koroonapiirangutest, mil raamatukogu

teenindas ainult kontaktivabalt ja perioodidest, kui kool on olnud distantsõppel. Ka jääb järjest vähemaks õpilasi, kes käivad raamatukogus arvuteid kasutamas. Samas on tõusnud laenutuste arv, mis on põhjendatav sellega, et raamatukogus käiakse küll harvemini aga laenutatakse rohkem teavikuid korraga. Ka on laenutuste arvule positiivselt mõjunud „Suvelugemise väljakutse“ ja „Lugemisisu“ projekt.

Keskraamatukogu lugejatest olid 25,9% lapsed (2019. a 25,6%). Keskkogu laste külastuste hulk moodustas 28,2% külastuste üldarvust (2019 - 28,7%). Laste laenutusi oli 17,5% (2019 - 15%).

Kärdla, Käina, Palade ja Lauka raamatukogu liitusid Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt ellukutsutud lugemisprogrammiga Lugemisisu. Programm on suunatud lasteaia vanematele rühmadele ja 1. - 4. kl õpilastele, ning eesmärgiks tekitada lastes huvi raamatute vastu ja tekitades nendes nii lugemisisu. Programmi raames toimusid mitmed toredad teematunnid, lasteaia rühmadele ja algklasside, kus sai kasutada põnevaid metoodilisi materjale. Tänu „Lugemisisu“ programmile loevad lapsed rohkem.

Emmaste raamatukogu laste lugemisharjumuste kujundamise ja süvendamise eesmärgil toimub suviti lugemismäng „Loen suvel“, mis toob algklasside õpilasi raamatukokku rohkem kui muul ajal. Sügisel toimus selle ürituse pidulik lõpetamine Emmaste Põhikoolis, viidi läbi viktoriini, tublimad said auhinnaks hiiukeelse raamatu.

Käina raamatukogus toimus suvine lugemisprogramm „Lugemissuvi 2020“, mis tõi raamatukokku mitmeid uusi lapsi ja palju laenutusi. Parimatele lugejatele korraldatakse igal aastal väljasõit mandrile, mis sel aastal viis lugejad Haapsallu.

Lugemisharjumuse kujundamiseks toimuvad mitmes maakonna raamatukogudes erinevad muinasjutu ja -teematunnid nii väikelastele kui ka lasteaialastele. Tehakse head koostööd kohalike koolide, lasteaedade ja ka lapsevanematega. Koolilastele pakuvad huvi kohtumised kirjanikega. Olulisel kohal on just väikelaste lugemisharjumuse kujundamine. Aeg on näidanud, et lugemisharjumuse on omandanud just need lapsed, kes on raamatukogus hakanud käima väikelapse eas koos vanemaga, lasteaia eas koos õpetajaga või osalenud aktiivselt raamatukogu väikelaste üritustel. Kui laps satub esimest korda raamatukokku alles 3. – 4. klassis, siis üldjuhul piirdubki tema lugemine tulevikus kohustusliku kirjandusega.

Kahjuks tõi koroonaviirus oma kardetud mõju. Kuna nii Lauka haruraamatukogu kui ka Palade raamatukogu asuvad koolimajas, langesid laste raamatukogu külastused, laenutused ja ei saadud ajal, mil koolid olid distantsõppel, läbiviia lastele mõeldud üritusi ning rühmakoolitusi.

Maakonna lugejate üldarvust 24% (2019a. -24,4%) olid lapsed. Laste külastused moodustasid kõigist külastustest 30,9% (2019a. -35,3%) ja laenutused 11,8% (2019a. -12,2%).

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused

LISA 4

Aruandeaastal osales kõik Hiiumaa raamatukogud Nukitsa konkursil. Hääletusest võttis osa 157 õpilast kõikidest Hiiumaa koolidest, kes valisid oma lemmik autori ja kunstniku. Kahjuks jäi koroonatõttu ära Nukitsa konkursi lõpetamine Tallinnas. Kärkla Linnaraamatukogu korraldas vabariikliku ettelugemisvõistluse „Minu vanaisa nägi, kuidas kerkis Munamägi...“ Hiiumaa eelvooru, mille parim esindas maakonda virtuaalsel vabariiklikul võistlusel.

Aasta üheks suurimaks projektiks Kärklal oli suvelugemise programm „Suvelugemise väljakutse 2020“, mis toimus juba 8 korda ja huvi selle vastu aina kasvab. Seekord alustas lugemisega 112 õpilast, osalejaid oli kõikidest Hiiumaa koolidest aga ka suvehiidlastest lapsi. Tänuüritusele, kus lastele pakkus vaatamängu Luidja tsirkusetalu, kutsuti 40 parimat suvelugejat. Kokku loeti kolme suvekuu jooksul läbi üle 600 raamatu.

Teiseks suuremaks ettevõtmiseks oli liitumine vabariikliku „Lugemisisu“ programmiga, millega alustas üheksa I-IV klassi Kärkla Põhikoolist ja Suuremõisa Lasteaed-Algkoolist ning kaks rühma Kärkla Lasteaiast, kokku 155 lugemishuvilist. Projekt kestab 15. maini 2021.

2020 aasta sügisel toimus kohtumine Ilmar Tomuskiga, millest said osa Kärkla Põhikooli III-V klassi õpilased.

Aasta jooksul viidi läbi 51 raamatukogutundi peamiselt Kärkla Põhikooli õpilastele, aga raamatukogu külastasid ka Hiiumaa Gümnaasiumi ja Suuremõisa Lasteaed - Algkooli lapsed. Põhilised teemad, millest räägiti oli „Raamatu teekond ideest raamatuni“, „Illustratsioon lasteraamatus“, uudiskirjanduse tutvustused. Väga menukaks kujunes Muumi teematund, mis viidi läbi koostöös Soome Instituudiga, kelle Muumide rändnäitus oli üleval Kärkla kultuurikeskuses. Tunni raames tutvustati T. Janssoni elu Muumidega, uudistati Muumi-raamatute näitust raamatukogus, vaadati Muumi multifilmi ja lõpuks lahendati Muumi-teemalisi töölehti. Lisaks Kärkla Põhikooli ja lasteaia lastele said teematunnist osa ka Palade, Lauka Põhikooli, Suuremõisa Lasteaed-Algkooli õpilased ning Viskoosa ja Palade lasteaia lapsed. Koostöös Kärkla Nukuteatriga toimus beebihommik, sügisel koolivaheajal said lapsed osaleda nutiseadmete kaante meisterdamise töötoas.

Kõrgessaare raamatukogus toimus lastele 12 üritust, kus osales 84 last. Rühmakoolitusi oli 5. Lasteaias kohapeal käidi kahel korral - väiksematele muinasjutte lugemas ja kadripäeva kombeid -laule tutvustamas.

Lauka raamatukogus viidi läbi 10 üritust, kus osales kokku 103 last ja 13 rühmakoolitust, kus osales kokku 98 inimest. Lisaks „Lugemisisu“ tundidele, toimusid raamatukogutunnid erinevatel teemadel: joonistati fantaasiategelasi, tutvuti raamatukogude ajaloo, räägiti erinevatest raamatu tegelastest, tutvustati uudiskirjandust, õpetati raamatukogu kasutamist, viidi läbi Nukitsa konkurss, võeti osa ettelugemisvõistlusest ja suvelugemisest, külastati „Muuminäitust“.

Käina raamatukogus toimus erinevaid üritusi ja teematunde lastele kokku 51. Mitmed tegevused jäid eriolukorra tõttu ära. Muinasjututunnid olid 2020. aastal eesti muinasjutu- ja rahvajutuainetel, sellega tähistati eesti rahvajutu teema-aastat. Kohtumine Ilmar Tomuskiga oli väga tore üritus ja osalejaid väga palju. Põhjamaade kirjanduse nädala raames toimusid erinevad üritused ja ettelugemised. Lugemisisu ja Nukitsa konkursi raames toimusid teematunnid ja kohvernäituse raames mitmeid üritusi. Vaieldamatult oli kõige suurem ja kulukam üritus lastele lugemissuve lõpetamine ja põnev programm Haapsalus.

Kuna Hellamaa ja Suuremõisa raamatukogu asuvad teeninduspiirkonnas, kus lastest lugejate hulk on väga väike, üritusi ei korraldatud.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Kärdla Linnaraamatukogu	30	1	2
Käina raamatukogu	378	2	10
Kõrgessaare raamatukogu	108	1	18
Emmaste raamatukogu	32	1	3
Suuremõisa raamatukogu	27	1	1
Hellamaa raamatukogu	50	1	3
Palade raamatukogu	39	1	3

Kõrgessaare raamatukogus põhjustas koroonaga koduteeninduse arvu kasvu, kordade arv võrreldes eelmise aastaga +46 ja kasutajate arv +7.

Käina raamatukogu pakkus lisaks raamatute ja ajakirjade kojukandele ka koopiategemise võimalust (arvetest, dokumentidest). Kojukande kordade arv suurenes 141 võrra võrreldes 2019.a.

Hellamaa raamatukogu teeninduspiirkonnas asub vanurite Toetatud Elamise Maja. Selle maja elanikest kasutas 2020. aastal raamatukogu 2 elanikku.

Suuremõisa raamatukogu koduteenindust kasutab üks inimene, kes laenutab perioodikat ja vahel ka mõne raamatu.

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Kärdla Päevakeskus	1	11

Päevakeskusele tutvustatakse raamatuid või tehakse teematunde vastavalt nendega kokkuleppele, mille vastu huvi tuntakse. 2020. toimus kirjandustund vabalt valitud raamatuga, kus iga osaleja sai teistele tutvustada raamatut, mis teda viimasel ajal on kõnetanud.

Eriolukorra ja üldise koroonaviirusega kaetud aasta ei soodustanud ürituste korraldamist teistele asutustele.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

Maakonnaraamatukogu kõik tegevused olid suunatud Kärkla osavalla ja laiemalt kogu Hiiumaa elanikele ja Hiiumaa külalistele. Korraldati näitusi, väljapanekuid päevakajalistel, kirjanduslikel ja kultuurilistel teemadel. Korraldati kohtumisi kirjanike ja kultuuriinimestega (Ilmar Tomusk, Jaan Tätte). Lastele ja noortele õpetati kasutama andmebaase ja laenutus-tagastusautomaati. Raamatukogusid nähakse vabaaja veetmise kohana, kus õpitakse peale tunde, oodatakse bussi, kohtutakse sõpradega ja mängitakse lauamänge.

Lugemissaali soetati kohvimasin, mis võimaldab kohvi sõpradel ennast paremini tunda nii kaugtööd tehes kui ka lehti/ajakirju lugedes.

Maakonna raamatukogudes oli kokku 191 näitust ja väljapanekut (2019. a – 230), sh keskkogus 62 (2019. a – 64) ning toimus 166 üritust (2019. a – 290), sh keskkogus 27 (2019. a – 44). Erinevatest üritustest võttis osa 2517 inimest, sh keskkogus 569 inimest.

Eelmise aastaga võrreldes langes mõneti nii ürituste kui ka üritustel osalejate arv, sest eriolukorra tõttu kevadel tuli üritusi ära jätta. Kevadperiood oli planeerimise mõttes üldse keeruline, sest ajad olid ebaselged ja polnud võimalik ette näha, millal eriolukord lõppeb ja piirangud leebemaks muutuvad.

4.6.1 kohalikul tasandil

Raamatukogudel on kohalikus kultuurielus vaieldamatult arvestatav roll, samuti kohaliku pärandi kogumisel, tutvustamisel ja säilitamisel (läbi koolituste, õpitubade, näituste ja väljapanekute). Samuti on raamatukogu keskuseks erinevate huvigruppide kokkuviimisel, elukestvat õpet toetava ja vabaaja võimalusi pakkuv asutus. Lugejatele meeldib raamatukogus lihtsalt aega veeta ja sõpradega suhelda

Kärkla Linnaraamatukogu koostööpartnerid on Hiiumaa Vallavalitsus, Kärkla osavallavalitsus, Kärkla Põhikool, Hiiumaa Gümnaasium, Lauka Põhikool, Kärkla Lasteaed ja Suuremõisa Lasteaed-Põhikool, Kärkla Kultuurikeskus, Kärkla Noortekeskus ja Kärkla Päevakeskus. Populaarsemateks kujunesid raamatunäitused - Jaan Kross 100; Ott Arder 70; Vaapo Vaher 75; Andrus Kivirähk 50; Oktoober - Eesti kirjanduse kuu. Lastele mõeldud näitustest populaarsemateks osutusid Muumioru maailm, Lõbusad loomalood ja Koolis juhtub nii mõndagi! Aasta kõige suurema publiku hulgaga ürituseks kujunes Jaan Tätte reisimuljete õhtu „Lõksus Admiral Bellingshausenil“, mis tõi kokku üle 70 huvilise.

2020 saadi projektiraha koduloolise veebilehe loomiseks ja alustati sellega tööd. Veebileht

tehakse avalikuks 2021 maikuus. Raamatukogu ostab ja soetab kõik materjalid, mida antakse kohapeal välja ja mis kajastavad kohalike inimeste tegevusi.

Raamatukogupäevadel korraldati paberitöötuba, kus õpetati lapsi meisterdama oma digiseadmele (tahvelarvuti, nutitelefon) kaasi. Kuna töötuba juhtus toimuma koolivaheajal, osutus see väga populaarseks ning sama töötuba plaanitakse korraldada ka järgmisel aastal.

Lasteteeninduse osas on raamatukogul jätkuvalt väga tihe koostöö Kärdla Põhikooli ja Hiiumaa Gümnaasiumiga. Õpetajad käivad meelsasti oma klassidega raamatukogu tundides ja võetakse osa kõikidest maakondlikest üritustest. Koostöö toimub ka Kärdla ja Palade Lasteaiaga (Lugemisisu projekt) ning kõigi teiste Hiiumaa põhikoolidega. Ruumide kasutamise osas tehakse koostööd Kärdla Kultuurikeskusega (Muumi teematunnid ja näitus).

Kõrgessaare raamatukogu suurima osalejate arvuga üritus oli jaanuaris kohtumine Kaja Kallasega. Märkimisväärseks võib pidada Piret Pääri korraldatud Eesti rahvajuttude lugemise üritust ning üksi elavatele 13-le osavalla eakatele (vanuses 90+) tehtud ja kohale toimetatud jõulukinke.

Käina raamatukogu suuremad näitused olid „Abi raamatutest“; Jaan Kross 100; Vaapo Vaher 75; Ott Arder 70; Eesti raamat ajast aega; Andrus Kivirähk 50; Voldemar Panso 100; Esta Aksli 85; jõuluteemaline näitus. Käina raamatukogu lugejatele meeldib raamatukogus lihtsalt aega veeta ja sõpradega suhelda, see on kindlasti tingitud ka heast asukohast, aleviku keskel, bussipeatuse ja kaupluse vahetus läheduses. Mitmed ettepanekud ja soovid õpi- ja töötubade osas on tulnud lugejatelt, nii saavad nad end koostööpartneritena tunda. Aruandeaasta jooksul tähistati Emakeele päeva; korraldati kohtumine mägede vallutaja Andres Karuga ja toimetaja Anu Hülbiga; toimusid kirjandusklubi kokkusaamised. Laupäeviti toimusid koostegemise töötoad/õpitoad. Jaan Krossi 100. sünniaastapäeva tähistamiseks toimus Maarja Unduski (Krossi tütar) loeng teemal „Jaan Krossi kodud ja kohad“ ning Ingel Unduski (Krossi lapselaps) kontsert „Sissepoole“. Lisaks laste üritustele esines esines kirjanik, Keeleinspektsiooni peadirektor Ilmar Tomusk ka täiskasvanutele, rääkis eesti keele hetkeseisust, keeltest üldse ja riigiametniku tööst. Käina raamatukogus said kokku endised raamatukogude töötajad, et koos meenutada ja tähistada Esta Aksli 85. juubelit. Täiskasvanud Õppija Nädala (TÕN), raamatukogupäevade ja Põhjamaade kirjanduse nädala üritused ja tegevused on omavahel põimunud, sest on nii lähestikku. TÕN-i raames toimus Canva ja RIKSWEB-i tutvustamine ja kasutamise koolitus. Koostegemise õpitoas tehti sel aastal käsitööna kingitused Hiiumaa Sotsiaalkeskuse Erihooldekodule. Raamatukogupäevade raames väljakuulutatud ettelugemispäeval osalesid lasteaia rühmad ja algklassid. Põhjamaade kirjanduse nädala tähistamiseks toimusid ettelugemised lastele hommikuhämaruses, osales ka Palade kool ja täiskasvanutele õhtuhämaruses. Palade - 2020. aasta ürituste korraldamist ei soosinud. Täiskasvanutele korraldati „Unenäopüüdjate õpituba“ ja „Makramee õpituba“.

Märkimisväärseks võib pidada Hellamaa raamatukogu, kus käib koos juba 40 aastat käsitööring. Täna osalejad on vanuses 70-91 aastat. Ring aitab levitada ja säilitada kohalikke traditsioone, mustreid ja koduloolist pärandit. Tehakse koostööd külaseltsiga.

Hellamaa raamatukogu suurim koostööpartner on Hellamaa Perekeskus. Aasta jooksul toimusid erinevad raamatuväljapanekud, koos käis võimaluste piires käsitööring ja toimus

töötuba, mis tutvustas eeterlike õlisid ja nende kasutamist.

Koostöös Pühalepa Vaba Aja Keskusega võttis Palade raamatukogu osa ERÜ projektikonkursist „Raamatukogud-muuseumid-noored“. Projekt „[Noored väärtustavad pärandkultuuri](#)“ sai toetust. Projekt kutsus noori märkama ja väärtustama oma paikkonna kultuuripärandit. Noored kogusid ja jäädvustasid nii kodudes kui raamatukogudes leiduva materjali põhjal paikkondliku rannakalanduse traditsioone ja käisid kaluritega merel. Loodi virtuaalne pildiraamat ning videoklipp ja veebikeskkonnas kasutatavad mälumängud. Aasta jooksul korraldati täiskasvanutele „Unenäopüüdjate õpituba“ ja „Makramee õpituba“.

Emmaste raamatukogus toimus kaks reisimuljete õhtut: Paavo Pruuli reisimuljed USAst ja Eike Soomsalu reisimuljed Egiptusest. Tähistati Emakeele päeva (hiiu murrak) ja raamatukogupäevade raames päevatuba pensionäridele ja lasteaia lastele; toimus raamatukogutund lihtsustatud õppekavaga õpilastele ja 2 raamatukogutundi Ilon Wiklandi kohvrinäitusest; peeti tänuüritust suvelugejatele ja vabavara laupäevakut; Emmaste Põhikoolis anti ülevaade Nukitsa konkursist.

4.6.2 riiklikul tasandil

Riiklikul tasandil on Hiiu maakonna raamatukogude koostööpartneriteks Kultuuriministeerium, Eesti Rahvusraamatukogu, Rahvusarhiiv, Eesti Lastekirjanduse Keskus, ERÜ, ETKA Andras ja teised keskraamatukogud, kellega ideid ja kogemusi saab vahetada. Samuti Eesti Kultuurkapital, kuhu esitatakse toetuste saamiseks projekte erinevate ürituste läbiviimiseks. Deltmar OÜ pakub teenust ja kasutajatuge info- ja kataloogisüsteemi RIKS kasutamisel igapäevatoös.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Hiiu maakonnaraamatukogu on loodud rahvusvaheliste projektide kaudu võrgustikud erinevate riikide raamatukogude vahel. Kõige enam aitab nendest projektidest säilitada kohalikku pärandit Erasmus+ projekt Cultural Heritage for the Future, kust on saadud raha tutvumaks teiste riikide koduloopärandi säilitamisega ja alustanud ise koduloo veebilehe loomist. Hiiu maakonna teistel raamatukogudel rahvusvahelisel tasandil koostöö puudub.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

Maakonna raamatukogudes toimus 217 individuaalkoolitust, sh 118 keskkogus. Rühmakoolitusi oli 103, sh 33 keskkogus. Aruandeaastal vähenesid nii rühma- kui ka individuaalkoolituste arv, mis oli tingitud eriolukorra ja üldise koroonaviiruse leviku piirangutest.

Individuaalkoolituste sihtrühm on enamasti täiskasvanud vanuses 50+, kes vajavad abi toimingute tegemisel e-keskkonnas: pangatoimingud; ID-kaardiga allkirjastamine ja sertifikaadi uuendamine; dokumentide õige vormi leidmine ja täitmine veebilehtedel; lennu- ja laevapiletite ostmise. Maaraamatukogud, kellel on uue teenusena laenutuskapp, jagavad õpetusi selle kasutamiseks.

Maakonnaraamatukogus suunatakse lugejaid aina enam kasutama laenutus-tagastusautomaati.

Rühmakoolituste peamine sihtrühm on põhikooli õpilased ja lasteaia vanema rühma lapsed, kellele tavaliselt tutvustatakse raamatukogu kasutamist ja raamatute paigutust riiulil; õpetatakse kasutama andmebaase ja raamatukogude info- ja kataloogisüsteemi Riksweb-i kasutamist ning antakse lugemissoovitusi.

Kõrgessaare raamatukogus toimus raamatukogupäevade raames Lauka Põhikooli arvutiklassis koolitus “Turvaline arvuti kasutamine ja infootsing internetist”.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Kärdla Linnaraamatukogu peamisteks turunduskanaliteks on raamatukogu koduleht ja Facebook. Seal jagatakse päevakohast infot käimasolevate näituste ja saabuvate ürituste kohta; laetakse ülesse pilte raamatukogus toimunud üritustest ja rühmakoolitustest. Vähem kasutati Instagrami ja Youtube kanalit, kuid viimast on hakatud aina aktiivsemalt kasutusse võtma. Kodulehe külastatavus on tõusnud võrreldes eelmise aastaga 838 võrra.

Ürituste kohta infot jagatakse veel tänaval infotulpadel, kohalikes ajalehtedes Hiiu Leht ja Hiiumaa Teataja ning portaalis hiiumaa.events. Kui saabuv üritus või töötuba toimub lasteaia - või kooliealistele lastele, viiakse plakatid vastavalt kas lasteaeda või koolimajja.

Käina raamatukogu peamine kanal raamatukoguürituste tutvustamiseks on Facebook, sest see on kõige mugavam ja operatiivsem moodus kiire informatsiooni edastamiseks. Koduleht on jäänud tahaplaanile, sest sealse keskkonnas on teabe sisestamine aeganõudvam ja ebamugavam. Kuulutused ja info on väljas raamatukogu laenutusletil, infotahvlil ning vajalik teave edastatakse otse kooli, lasteaeda ja kultuurikeskusesse. Tõhus on ka suuliselt edasiantav info. Erinevate koolituste, ürituste infot jagatakse e-posti teel vastavatele huvigruppidele ja lugejarühmadele.

Kõrgessaare raamatukogu info on nähtaval Facebooki lehel Kõrgessaare postipoiss.

Emmaste raamatukogu jagab infot ürituste ja uudiste kohta Facebooki lehel.

Palade raamatukoguteenustega saab tutvuda raamatukogu kodulehel ja Facebooki lehel. Koroonakriisi ajal kasutati uute raamatute tutvustamiseks uudiskirjanduse blogi.

Hellamaa raamatukogu infot avaldatakse küla infotahvlil ja Hellamaa Perekeskuses.

Emmaste raamatukogu jagab infot ürituste ja uudiste kohta Facebooki lehel.

Kõikide maakonna raamatukogude üldiseks turunduskanaliks on Hiiumaa valla koduleht, Hiiumaa Teataja, Hiiu leht.

4.9 Andmebaasid

Kärdla Linnaraamatukogu tegeleb kodulooliste teavikute ja artiklite kataloogimisega, nii kohalikest kui ka üleriigilistest lehtedest. Läbi kodulehe pakutakse ligipääsu Hiiumaa

raamatukogude andmebaasile, samuti koostatavale koduloolisele andmebaasile. Kodulehele on koondatud viited teistele olulistele elektroonilistele andmebaasidele, infosüsteemidele ja online väljaannetele. Samuti on kodulehel teiste Hiiumaa rahvaraamatukogude kontaktid ja lahtiolekuajad, et info oleks lihtsasti kättesaadav.

Käina ja Palade raamatukogu kodulehelt on võimalik siseneda otse Raamatukogude Info- ja Kataloogisüsteemi RIKSWEB.

RIKS-i e-kataloogi lisati koduloolist materjali Käina piirkonna kohta Hiiu Lehest ja Hiiumaa Teatajast.

5. 2021. aasta tegevused

- Maikuu tähistatakse 150 aastat raamatukogu Kärđlas. Selle puhul korraldatakse koduloo konverents, kus on teemad „Minu lugu“, „Kas juurte eest saab põgeneda?“, „Kuidas kirjutada kodulugu?“
- Kärđla Linnaraamatukogus teostatakse viimased ettevalmistustööd avatud raamatukogu funktsiooni kasutusele võtmiseks: paigaldatakse videokaamerad ja -valve; luuakse elektrooniline sisenemine välisustest; luuakse eeskirjad avatud raamatukogu kasutamiseks; õpetatakse lugejaid; avaldatakse projekti käigus loodud kodulehe veebileht jms
- Jätkub raamatukoguhoidjate täiendkoolituse läbiviimine
- Jätkatakse laste lugemisharjumuse kujundamisega, sh lugemisprogrammide läbiviimine
- Käina raamatukogul on plaanis soetada Cleveroni raamatukapp, mis võimaldaks lugejatel tellitud teavikud kätte saada kontaktivabalt ja ööpäevaringselt
- Käina raamatukogu ülesandeks on ERÜ maaraamatukogude suveseminari korraldamine, mis toimub 2021. a juunikuus Hiiumaal
- Jätkub traditsiooniliste ürituste ja tegevuste korraldamine nii palju kui võimalik olles jätkuvalt koroonaviiruse küüsis

Koostajad:

Annely Veevo, Kärđla Linnaraamatukogu direktor

Kerli Varrik, arendusspetsialist-vanemraamatukoguhoidja

Kaja Paulus, vanemraamatukoguhoidja (lasteosakond)

Kadri Lauri, vanemraamatukoguhoidja (komplekteerimine)

Aruanne on koostatud maakonna rahvaraamatukogude aruannete põhjal.

Allkiri /allkirjastatud digitaalselt/ Annely Veevo

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Kärdla Linna-raamatukogu	16	464,5h	3932.34€
Käina raamatukogu	19	154,5h	50.00
Lauka haruraamatukogu	1	4 h	0€
Palade raamatukogu	1	6h	39,75

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

- 11.08.2020 külastasid Kärdla Linnaraamatukogu Lääne-Harju valla raamatukogude direktorid (7 in), kellele direktor näitas raamatukogu ja tegi ettekande raamatukogu tegemistest
- 21.09.2020 külastas Kärdla Linnaraamatukogu ERÜ komplekteerimise töörühm (7 in), kellele raamatukogu direktor tegi ettekande raamatukogu tegemistest
- Arendusspetsialist-vanemraamatukoguhoidja tegi 26. novembril ettekande maakonna raamatukogutöötajatele 'Create the Future Leaders & Innovators in the Classroom' koolitusest Küprosel
- Aasta jooksul esinevad raamatukogu töötajad paljudel üritustel ja koolitustel raamatukogus (nii lastele kui täiskasvanutele)

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2020)
Kärdla Linna-raamatukogu	Uus maja välisuks, uus raamatukogu välisuks, väiksemad aknaplekitööd.
Kõrgessaare raamatukogu	Hiumaa valla kaasavast eelarvest saadud rahaga remonditi ja värviti Kõrgessaare Noortemaja (milles asub ka Kõrgessaare raamatukogu) välisfassaad.
Suuremõisa raamatukogu	Kogu parketivahetus, osaline lagede ja seinte pahtliparandused ja värvimine.
Emmaste raamatukogu	Raamatukogule tehti 2019 aastal asfalteeritud parkla, 2020. aastal sai kivisillutis-jalgtee parklast trepini.

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Kärdla Linnaraamatukogu	Muuminäitus ja teematund Viskoosa ja Palade Lasteaed	43
	Muuminäitus ja teematund Kärdla Põhikooli IVb, IIa, IIIa, IIIb, IIb, IVa, Ib, Va, Ia, VIb klassid	165
	Muuminäitus ja teematund Lauka põhikooli I, II, III, IV klaasid	30
	Muuminäitus ja teematund Kärdla Lasteaia Oravate, Pääsukeste rühmad	36
	Muuminäitus ja teematund Kärdla Sotsiaalkeskuse lastele	9
	Muuminäitus ja teematund Palade Põhikooli I, II, III klassid	22
	Väikelaste raamatutund	17
	Kirjanduslik viktoriin Kärdla Põhikooli Va klass	13
	Ettelugemisvõistluse “Minu vanaisa nägi, kuidas kerkis Munamägi...” Hiiumaa eelvoor	15
	Kohtumine Ilmar Tomuskiga	92
	Suvelugemise programmi “Suvelugemise väljakutse” lõpetamine	59
	Nukitsa konkursi raamatute tutvustamine ja hääletus Kärdla Põhikooli Ia, Va, IIa, IVb, IIIa, Ib, IIb klassid	106
	Loetud raamatute tutvustamine Kärdla Põhikooli Va klass	15

	Krimikirjanduse ülevaade Kärkla Põhikooli VIIa ja VIIIB klassid	39
	Emakeelepäevaks parimat soovitades Kärkla Põhikooli IX a klass	13
	Andrus Kivirähk - 50 Kärkla Põhikooli III a klass	19
	Raamatukogu tutvustus ja laenutamise reeglid Kärkla Põhikooli I klass	26
	Lugemisisu programmi tutvustus Kärkla Põhikooli IIa, I, IIb, IIIa, IIIb, IVb klassid	118
	Lugemisisu programmi tutvustus Suuremõisa Lasteaed-Algkooli I-V klassid	19
	Lugemisisu programmi tutvustus Kärkla Lasteaia Oravate ja Siili rühmad	45
	Muinasjutu tund- autorid, liigid Kärkla Põhikooli VIIa klass	18
	Nutiseadmete kaante meisterdamise töötuba	6
	Lugemisisu - Illustratsiooni teematund Suuremõisa Lasteaed-Algkool I-V klassid	17
	Lugemisisu - Nukitsamehe raamatukogu teematund Kärkla Põhikooli I klass	28
	Lugemisisu - Raamatu teekond teematund Kärkla Põhikooli IIa klass	17
	Rikswebi, ESTERi, ISE ja raamatukogu kodulehe tutvustamine Kärkla Põhikooli VIII klass	18

	Illustratsioon ja illustraatorid Kärkla Põhikooli Va, Vb klassid	30
	Raamatukogude ajalugu, raamatute liigitus ja paigutus Kärkla Põhikooli IVb klass	16
	Rikswebi ja teatmeteoste kasutamine Kärkla Põhikooli IVa klass	17
	Eno Raua elu ja looming Kärkla Põhikooli VIb klass	23

Lauka haruraamatukogu	“Lugemisisu “ teematund II ja III klass	10
	“Fantaasiategelased” IV ja V klass	7
	Raamatukogutund, teemaks raamatukogud IV + V klass	8
	“Lugemisisu” tund I klassiga	9
	“Nukitsa konkurss” I-V klass	28
	“Muuminäituse” külastamine Kärklas IV ja V klass	7
	Raamatukogutund, teemaks raamatute tegelased	4
	“Lugemisisu” illustratsiooni teematund I ja II klass	13
	Raamatukogutund, teemaks uudiskirjandus IV ja V klass	7
	Suvelugemise lõpuüritus Kärklas	2
	IV klassi ettelugemisvõistlus (tutvustav tund)	14
	Maakondlik neljandate klasside ettelugemisvõistlus Kärklas	1
	“Majamäng” I-IX klass	44

	“Lugemisisu” uue õppeaasta avatund I-IV klass	24
	“Lugemisisu” tund I ja II klass	11
	“Lugemisisu” teematund lugemismängud	12
Kõrgessaare raamatukogu	Tuntud muinasjututegelased ja muinasjutud	12
	Iloni pildid ja raamatud	10
	Minu Eesti	9
	Suvelugemine IV -VI	6
	Suvelugemine I - III	7
	Liiklusreeglid	6
	Aastaajad	10
	Kadripäev - kombed ja laulud	9
	Maailmaruum	10
	Jõulujutud	7
Palade raamatukogu	Karvased sõbrad	10
	Väike raamatu sõber	22
	„Lugemisisu“ programm	22
	Isadepäev	7
Käina raamatukogu	Koolivaheaeg raamatukogus erinevad teemad, ettelugemised ja meisterdamised lastele	21
	Väikelaps raamatukogus. Pingviinid	9
	Muinasjututund. Külmataat	12
	Teematund koolieelikutele. Austraalia ja Lõuna-Ameerika loomad	21
	Temaatiline üritus “Salaseltsi koosolek”	14

	Täheke-60. Lasteajakiri läbi aegade. Meisterdamine	16
	Lugemisisu teematund lastele, kuidas mida lugeda 2kl.	17
	Raamatukogutund. Tutvumine raamatukoguga. Erinevad raamatud. Illustratsioon raamatus. 1 kl.	26
	Raamatukogutund. Lugemissoovitus ja Nukitsa raamatute tutvustus 4. kl.	13
	Uudiskirjandus lastele. Nukitsa konkursi ja raamatute tutvustus 1.- 3. klassid (kokku 3 üritust)	39
	Väikelaps raamatukogus. Kalad	8
	Muinasjututund. Puujalaga katk	11
	Hommikune jututuba lastele. Meie rahvariided ja rahvusmustrid, mustrite värvimine.	14
	Teematund koolieelikutele "Meie Eesti", meisterdamine	15
	Emakeelepäev raamatukogus, viktoriin 3. kl.	13
	Emakeelepäev raamatukogus, viktoriin 2. kl.	17
	Emakeelepäev raamatukogus - Palade kooli algklassid	14
	Rahvajutu aasta jututund. Taevatähtede lugu	13
	Teematund lastele. Kosmos	15
	Lugemissuve lõpetamine, lõpureis Haapsallu	38
	Raamatukogutund. Kuidas leida õige raamat ja info raamatutest. 4. kl.	19

	Eesti rahvajutud. Vaeslapse käsikivi. Lugemisisu 2. kl.	13
	Väikelaps raamatukogus. Sügisel on sünnipäev	8
	Muinasjututund. Rahvajutu aasta. Metsavaimu heategu	11
	Kohtumine Ilmar Tomuskiga. Käina kooli algklassid	82
	Kohtumine Ilmar Tomuskiga. Emmaste kool	25
	Lugemisisu teematund. Lugemissoovitus 3. kl.	16
	Lugemisisu teematund ja ettelugemine lastele 1. kl.	14
	Ettelugemispäev M. Saksatamm "Banaan, jääpurikas ja hädaldaja kastan" Käina Lasteaed 4. rühm	13
	Ettelugemispäev A. Kivirähk "Tont ja Facebook" Käina Lasteaed 5. rühm	15
	Raamatukogutund. Robotid. Video vaatamine, meisterdamine	17
	Väikelaps raamatukogus. Seenemikud	8
	Koolivaheaeg raamatukogus. Lugemisisu tutvustamine. Erinevad tegevused lastele	17
	Lugemisisu, raamatute tutvustamine, lugemissoovitused 1. kl.	21
	Hommikune jututuba lastele. Loomad ja linnud talve ootel.	22
	Eesti autorite luule noortele, luule töötuba 6. kl.	16
	Ettelugemine hommikuhämaruses. "Molli". Meisterdamine	17

	Ettelugemine hommikuhämaruses. “Liivahunt ja imeline maailm”. Meisterdamine. Käina Lasteaed	14
	Põhjamaade muinasjuttude õhtu: maagilised muinaslood. Lugemisisu	15
	Lugemisisu - kuuldemäng ja raamatutelefon	16
	Töötuba. Jõulumeisterdamised - kaardid, lumememmed, inglid jne.	15
	Teematunnid. Kohvernäitus “Pikk-pikk teekond...” Käina lasteaia ja Käina kooli algklassidele	86
	Hommikune jututuba. Jõululugu, mängud	17

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

Kärdla Linnaraamatukogu maakonnaraamatukoguna täidab raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid:

- 1) juhendab meetodiliselt teiste Hiiu maakonna raamatukogude tööd (komplekteerib ja töötleb teavikuid);
- 2) korraldab raamatukogutöötajate täiendkoolitusi ja õppereise;
- 3) korraldab maakonna rahvaraamatukogude aruandlust ja analüüsi;
- 4) koostab maakonna koduloo andmebaasi;
- 5) kogub vajalikku statistikat ning analüüsib maakonna rahvaraamatukogude tegevust.

Raamatukoguteeninduse koordineerimisel täitis Kärdla Linnaraamatukogu kõiki seaduses ettenähtud ülesandeid.

Maakonnaülene tsentraalne komplekteerimine riigiraha eest toimib korralikult ja tõrgeteta. Kokku on lepitud, et maaraamatukogud esitavad Rahva Raamatu intranetis oma soovid raamatute tellimiseks, maakonnaraamatukogu komplekteerija vaatab soovid üle ja kinnitab need, ning Rahva Raamat saadab tellitud raamatud igale raamatukogule otse. Maakonnaraamatukogu komplekteerija sisestab RIKSi eelkirjed ning maaraamatukogud teevad vajaliku töö ära siis, kui raamatud kätte saavad.

Maakonnaraamatukogu koondab kohalikke koduloomaterjale, need on RIKSWEBi kaudu kõigile nähtavad ja selle kaudu saab neid ka tellida. Enamasti on paber kandjal materjale 2 eksemplari, üks välja laenutamiseks, teine ainult kohapeal kasutamiseks. Samuti on säilitatud

kõik kohalikud ajalehed, mida tihti kasutatakse koduloo uurimise eesmärgil. Koduloomaterjalide hoidmiseks on eraldi ruum Kärkla Linnaraamatukogus.

Maakonnaraamatukogu koordineerib statistilise aruandluse õigeaegset täitmist, samuti tekstilise tegevusaruande kirjutamist ja koondamist, sh tegevuste analüüsimist. Kõik raamatukogud esitavad maakonnaraamatukogule oma tekstilise tegevusaruande, mille pealt kirjutab maakonnaraamatukogu ühise maakondliku aruande ning esitab riigile ja omavalitsusele.

Maakonnaraamatukogu aitab vajadusel teisi raamatukogusid igapäevatoos ettetulevates küsimustes, kuid seda siiski suhteliselt harva, sest raamatukogude töötajad on kõik nii kogenud; korraldatakse ka teatmebibliograafilist tööd. Suurt ettevalmistust nõuab maakondlike koolituste korraldamine ja neile rahastuse leidmine. Aruandeaastal korraldas maakonnaraamatukogu 5 koolitust ja ühe õppereisi. Nendest saab lähemalt lugeda aruande alusest.

Tagasisidena saadud info:

Käina raamatukogutöötaja: *Maakonnaraamatukogu korraldatud koolituste arv kasvas, kõik need olid vajalikud, suureks plussiks oli ministeeriumi poolne rahastamine. Koolitused on kallid, paljudel puudub võimalus väljaspool maakonda koolitustel osaleda, mõnikord ei ole see ajaliselt ja rahaliselt otstarbekas. Oli nii erialaseid kui silmaringi laiendavaid koolitusi. Väga hea sünergia tekkis visioonipäeval ning stressi ja enesejuhtimise koolitusel. Märt Treieri häid mõtteid ja esinemist oli nauditav kuulata. Rene Tendermanni kaasaegse kirjanduse ülevaade oli väga informatiivne ja lugema innustav. Õppereis Pärnusse ja Haapsallu andis inspiratsiooni ja uusi ideid kolleegidelt. Mitmed üleskerkinud küsimused lahendati ühise aruteluna.*

Palade raamatukogutöötaja: *Kärkla Linnaraamatukogu poolt korraldatud koolitused olid sisukad ja asjakohased.*

Hellamaa raamatukogutöötaja: *Koostöö Kärkla Linnaraamatukoguga on hea.*

Suuremõisa raamatukogutöötaja: *Maakonnaraamatukogu töötajad on väga abivalmis. Alati leiab probleemile lahenduse. Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused on väga huvitavad.*